



AMSTERDAM



EEN

**NIEUW SOCIAAL CONTRACT
VOOR AMSTERDAM**

Verkiezingsprogramma 2022-2026

INHOUD

Een nieuw sociaal contract	2
-----------------------------------	----------

Leeswijzer	4
-------------------	----------

Onze belangrijkste thema's	5
-----------------------------------	----------

- Een zorgzame stad 5
- Wonen in de stad 5
- Een schone stad 6

Erfpacht	7
-----------------	----------

De domeinen

1. Burger en bestuur 10
2. Kunst en cultuur 14
3. Natuur en energie 17
4. Onderwijs 21
5. Ruimtelijke ordening, leefomgeving en verkeer 24
6. Toerisme en drukte in de stad 30
7. Veiligheid en openbare orde 32
8. Welzijn, sport en (jeugd)zorg 35
9. Werkgelegenheid, financiën en economie 41
10. Wonen 45

Fusie Weesp	49
--------------------	-----------

Verantwoording	51
-----------------------	-----------

EEN NIEUW SOCIAAL CONTRACT

Met dit verkiezingsprogramma geven wij het startschot voor een nieuw sociaal contract voor Amsterdam. Of het nu gaat om erfpacht, woningnood, geweld op straat, gezinnen in de stad, drugsgebruik, windmolens voor je deur, lokaal ondernemerschap of overlast door toeristen: gezamenlijk moeten we tot oplossingen komen. Wij willen samen onze verantwoordelijkheid nemen voor onze stad. Om dat te kunnen doen, moet er wel wat veranderen.

Inwoners en ondernemers in Amsterdam komen te vaak vast te zitten in bureaucratie: een doolhof van weinig transparant beleid, opgelegd vanuit een overheid die de menselijke maat uit het oog verloren is. De toeslagenaffaire is daar een duidelijk voorbeeld van, maar ook op lokaal niveau komt het steeds vaker voor dat burgers en ondernemers zich door opgelegd beleid machteloos voelen. De band tussen burgers, ondernemers en bestuur is verzwakt. Grote problemen blijven daardoor liggen: het ontbreekt aan mogelijkheden en daadkracht om verbeteringen in de maatschappij te realiseren.

In de politiek is het soms ver zoeken naar daadkracht. De politieke partijen die samen het college van wethouders en burgemeester vormen gaan noodzakelijke discussies uit de weg; het coalitieakkoord is heilig en men houdt elkaar de hand boven het hoofd. Dat kan en moet anders: de gemeenteraad moet opdrachten geven aan het college en controleren of de wethouders die goed uitvoeren of niet. Die rolzuiverheid is soms ver te zoeken – en dat ondermijnt het vertrouwen in de politiek.

Een vernieuwing van het ‘sociaal contract’ is nodig: wie is waartoe op aarde en hoe regelen we dat politiek op een open en nette manier wordt bedreven? Wat hierbij centraal staat is *niet* het individu, *niet* de overheid en zeker niet de vrije markt – maar de samenleving. Wat nodig is, is een overheid die dienstbaar is aan die samenleving maar ook burgers die zich actief inzetten voor hun samenleving.

Dat betekent dat niet alleen onze vertegenwoordigers in de politiek – onze raadsleden - zich vanuit hun rol onverbiddelijk en vastberaden inzetten. Het betekent ook dat burgers en bedrijven actief hun problemen én oplossingen aandragen bij die volksvertegenwoordigers, ook op lokaal niveau. En wat zeker nodig is: de in de stad gewortelde maatschappelijke organisatie veel meer betrekken bij het vinden en oplossen van problemen. Deze organisaties weten als geen ander wat echt nodig is om problemen aan te pakken.

Een beter bestuur is nodig. Die verandering kan er komen door in de gemeenteraad de bestuurders te wijzen op hun verantwoordelijkheid. Dat kan door burger en organisaties zelf hun probleem of oplossing te laten

presenteren, waarna onze gemeenteraadsleden druk op de zaak houden. Het kan ook door stadsdialogen te organiseren rondom thema's en problemen waar inwoners en ondernemers in onze stad last van hebben. Zo'n stadsdialoog is geen eindstation maar een middel om mensen bij elkaar te brengen en samen drempels weg te nemen en samen oplossingen te vinden. Wacht niet af tot een ander het initiatief neemt: begin zelf.

Het is tijd voor **een nieuw sociaal contract voor Amsterdam.**

LEESWIJZER

Dit verkiezingsprogramma beschrijft waar het CDA zich de komende jaren in Amsterdam voor wil inzetten. Ons overkoepelende thema is een nieuw sociaal contract voor Amsterdam. Hierboven heb je kunnen lezen wat we daarmee bedoelen.

Dat contract werkt twee kanten op: het vraagt een verandering van de gemeentelijke politieke en overheid, maar ook van de inwoners, organisaties en bedrijven van Amsterdam. Met dit verkiezingsprogramma doen we een beroep – een appèl - op zowel onze politieke vertegenwoordigers als alle andere betrokken mensen en organisaties in onze stad.

Naast ons nieuw sociaal contract voor de stad hebben we drie brede thema's waar we stevig op willen inzetten. Dit zijn onze belangrijkste thema's:

- Een zorgzame stad
- Wonen in de stad
- Een schone stad

In het volgende hoofdstuk lees je hoe we over deze drie grote thema's denken. Het grote probleem met erfpacht in onze stad wordt in een eigen hoofdstuk behandeld.

De gemeente gaat over nog veel meer beleidsterreinen. In dit programma kun je per beleidsterrein – de domeinen – lezen waar we voor staan en waar we ons voor willen inzetten. Onze standpunten gaan niet alleen over de inhoud, maar ook over *hoe* veranderingen en verbeteringen tot stand kunnen komen. We willen aangeven welke invulling het nieuw sociaal contract krijgt.

Ieder domein bevat een beschrijving van onze visie en de grootste uitdaging: wat is het probleem waar we voor staan en hoe willen we dat oplossen? Daarna volgt, puntsgewijs, wat wij vinden dat nodig is voor Amsterdam: onze standpunten. Niet elk standpunt of probleem laat zich vangen in een domein: simpelweg omdat ze te groot of veelkoppig zijn. Waar dit het geval is, staat dat benoemd in de tekst.

We laten ons leiden door de vier kernwaarden waar het CDA voor staat:

- **Rentmeesterschap** - Verantwoord met ons kapitaal omgaan en niet de rekening doorschuiven naar volgende generaties.
- **Gespreide verantwoordelijkheid** - De overheid geeft alle mensen en organisaties het vertrouwen om te doen waar ze goed in zijn.

- **Gerechtigheid** - De overheid is er om onrecht te bestrijden en zelf rechtvaardig te zijn. Ze moet zorgen voor mensen die kwetsbaar of afhankelijk zijn.
- **Solidariteit** - We leven niet voor onszelf, maar zijn pas mens door met elkaar te leven. Betrokken burgers versterken de onderlinge verbondenheid.

Deze kernwaarden vormen de vier pijlers van het nieuw sociaal contract voor Amsterdam.

ONZE BELANGRIJKSTE THEMA'S

Een zorgzame stad

Het hart van de stad wordt gevormd door haar inwoners. Sommigen wonen hier al sinds hun geboorte, anderen komen net aan. En dat gaat al eeuwen zo. Wat de stad leefbaar maakt is dat mensen naar elkaar omkijken, rekening houden met elkaar en elkaar een handje helpen. En juist de kleine dingen - vriendelijk tegen elkaar zijn in het verkeer, je straat schoonhouden, een nieuwe buurtbewoner welkom heten – kunnen een groot verschil maken en zorgen voor meer sociale verbinding in de stad. Wij zijn altijd al voorstander geweest van deze eigen verantwoordelijkheid. Dat is geen taak van de gemeente, maar een opdracht aan onszelf: zorg goed voor elkaar.

Amsterdam is een warme stad, maar de stad is ook onveilig: jongeren lopen met messen rond, verwarde personen dwalen over straat en georganiseerde drugsnetwerken ondermijnen onze veiligheid. Dat is een directe bedreiging voor de zorgzame liefdevolle stad die wij zo koesteren. Hier ligt een dwingende opdracht voor de lokale overheid, in samenwerking met de politie en andere organisaties, om de ondermijning van onze samenleving aan te pakken.

Wonen in de stad

Iedereen weet het: we hebben een enorm probleem op de woningmarkt. Een simpele oplossing is er niet. De hoge prijzen worden veroorzaakt door een combinatie van lage rente en het monetair beleid van de afgelopen jaren, demografische veranderingen, migratie, de hoge prijs die Amsterdam vraagt voor de grond en een gebrek aan woningen. En er is de afgelopen jaren veel te weinig gebouwd. We moeten dus veel meer betaalbare woningen bouwen. Ook moeten we andere maatregelen treffen voor een bewoonbare stad, zoals het verbeteren van de doorstroming. We moeten ervoor zorgen dat mensen met een gewoon inkomen nog een woning kunnen vinden en kunnen betalen. Vooral gezinnen en middeninkomens staan nu onder druk. Juist die groepen willen we in Amsterdam kunnen laten wonen. In dit programma doen we voorstellen om sneller, breder en minder in een keurslijf het bouwen van meer woningen te stimuleren.

Tegelijk willen we realistisch blijven: het is simpelweg niet mogelijk om iedereen zijn of haar droomwoning te bieden binnen de gemeentegrenzen. Ruimte in Amsterdam is schaars. De wens om snel meer woningen te bouwen mag niet ten koste gaan van de stedenbouwkundige kwaliteit, leefbaarheid en groen. Ook moet er voldoende ruimte zijn voor allerlei vormen van bedrijvigheid. Daarom zullen we ook buiten onze stadsgrenzen kijken en met onze

buurgemeenten aan de slag gaan. En waar gebouwd wordt, nieuwe wijken verrijzen, is een goede aansluiting met de stad onmisbaar.

Een belangrijke oorzaak van de problemen op de woningmarkt is het Amsterdamse erfpachtbeleid. Het huidige erfpachtstelsel is onrechtvaardig en zadelt een grote groep Amsterdammers op met onacceptabele lastenverzwaringen. Dat maakt de lasten in Amsterdam voor velen nog hoger dan ze al zijn in de huidige woningmarkt. Erfpacht vertoont de kenmerken van een woekerpolis: niet transparant, niet veilig, en te duur. Als het erfpachtstelsel niet wordt aangepast, zal dat veel mensen de komende jaren in grote problemen brengen. Dat moet anders.

Een schone stad

Amsterdam is de mooiste stad van het land, met een enorme schat aan culturele instellingen, wereldberoemd erfgoed, architectuur en tastbare geschiedenis. Maar helaas is het al jaren in delen van de stad rommelig en vervuild. Inwoners storen zich daar enorm aan. Dit kan echt niet langer: het is tijd om flink de bezem door het afvalbeleid te halen. Het is een kerntaak van de overheid om de stad goed schoon te houden. Maar niet alleen de gemeente heeft hier een verantwoordelijkheid; ook bedrijven en bewoners kunnen meer doen. In dit verkiezingsprogramma zijn tal van voorstellen te vinden hoe wij dit probleem willen gaan aanpakken.

ERFPACHT

De gemeentelijke overheid bezit meer dan tachtig procent van de bebouwde grond en wie daar een woning heeft, moet die pachten: erfpacht. Erfpacht is niet in alle gevallen verkeerd. Maar de manier waarop de gemeente Amsterdam ermee omgaat, is een grof schandaal. Het huidige Amsterdamse erfpachtstelsel is onrechtvaardig, riekt naar machtsmisbruik, staat bol van de willekeur, en zadelt een grote groep Amsterdammers op met hoge extra woonlasten.

We willen dat Amsterdam betaalbaar blijft. Het slechtste wat de gemeente dan kan doen is zelf de woonlasten op deze manier sterk verhogen. Bovendien is het stelsel zo complex dat enkel de uitvoering ervan de gemeente al tientallen miljoenen kost. Het CDA Amsterdam strijdt daarom al jaren voor een **eerlijke erfpacht**.

In 2017 werd een nieuwe regeling ingevoerd waarmee erfpachters van voortdurende naar eeuwigdurende erfpacht kunnen overstappen. Dat zou een stap in de goede richting zijn, maar daarbij werd ook een nieuwe grondwaardebepaling ingevoerd die op fundamentele punten onjuist is. Voor sommige Amsterdammers bood het een oplossing, maar voor een zeer grote groep ook niet. Het nieuwe stelsel heeft ook grote ongelijkheid en onzekerheid veroorzaakt, en het nog complexer gemaakt, en betekende voor velen een enorme prijsopdrijving. Terwijl mensen daar niet goed over zijn geïnformeerd. En hoewel de problemen steeds duidelijker worden, weigerde het college de afgelopen jaren om in te grijpen om de problemen op te lossen.

Op voorstel van CDA Amsterdam heeft bureau Berenschot een onafhankelijk onderzoek uitgevoerd. Dat onderzoek bevestigt: De Amsterdamse erfpacht biedt te weinig consumentenbescherming: het is te duur, te complex, niet transparant, niet veilig, en niet redelijk. Het moet dus van tafel. Wij willen dat Amsterdammers het recht krijgen om de grond onder hun eigen woning voor een eerlijke prijs in bezit te krijgen, met redelijke prijzen voor afkoop of canon. Het beleid moet hiertoe worden aangepast. Dat betekent:

- **Erfpacht voor wonen wordt afgeschaft.** Huiseigenaren die de erfpacht eeuwigdurend hebben afgekocht krijgen de grond onder hun woning in bezit.
- **Erfpachtpardon.** De deadline voor de aanvraag voor overstap naar eeuwigdurende erfpacht van 7 januari 2020 vervalt. Iedereen kan tot de eerstvolgende verkooptransactie aanspraak maken op de overstapregeling voor aanvragen tot en met 7 januari 2020, als deze gunstiger is dan het nieuwe grondwaardbeleid.

- **Eerlijke grondwaarde.** Het grondwaardebeleid (voor canonherziening en overstap naar eeuwigdurende erfpacht) is onrechtvaardig en wordt ingetrokken. Hiervoor in de plaats komt er nieuw grondwaardebeleid waarin de canon wordt herzien op basis van de schaduwgrondwaarde zoals deze werd bepaald voor medio 2017, tenzij de overstapcanon volgens het huidige beleid gunstiger is: dan geldt deze laatste.
- Voor **nieuwbouw** waarvan de levering aan de eerste gebruiker heeft plaatsgevonden na 1 juli 2017 en waarop de AB2000 bij levering van toepassing zijn/waren, geldt de grondwaarde uit de leveringsakte als grondwaarde voor overstap. De drempelwaarde in het afkoopbeleid wordt afgeschaft; Overstap naar de AB2016 kan als ook voor gemengde bestemmingen van woningen, hiervoor zijn geen bestemmingswijzigingen en canonherzieningen meer nodig.
- **Eerlijk herstel.** Erfpachters die al zijn overgestapt krijgen een herberekening van de overstapcanon of afkoopsom; te veel betaalde afkoopsommen worden terugbetaald aan de erfpachter en akten met vastgeklitte canon worden gerectificeerd. De conclusies van het Berenschot rapport worden overgenomen.
- **Eerlijke consumentenbescherming.** De conclusies van het Berenschotrapport worden overgenomen. De consumentenbescherming op basis van de beginselen van rechtszekerheid, rechtsgelijkheid, transparantie en participatie vormen het uitgangspunt van beleid voor zo lang Amsterdam nog erfpacht heeft. De gemeente neemt het normenkader voor complexe financiële producten dat de AFM hanteert over voor erfpacht.
- **Eerlijke canonpercentages.** De vaststelling van canonpercentages moet hiertoe worden aangepast. De gemeente moet bij erfpachters alleen die kosten en risico's in rekening brengen die de gemeente daadwerkelijk heeft.
- **Eerlijke vangnetregeling.** Voor schrijvende gevallen komt een goede vangnetregeling en een hardheidsclausule. Erfpachters kunnen een eventuele afkoopsom afbetalen in termijnen.

DOMEIN 1: BURGER EN BESTUUR

De overheid dient de burger - samen werken voor de stad - samen leven in de stad

Onze visie

Betrokken inwoners en organisaties die zich samen inzetten om onze stad mooier en fijner te maken: dat is wat wij graag zien. En een overheid die hen helpt, alle informatie en kennis biedt die nodig is, en de juiste omstandigheden en voorwaarden creëert om die samenwerking tot een succes te maken. Oprechte, *authentieke* initiatieven waar iedereen aan mee kan doen, waar niemand wordt buitengesloten (*all are included*). Initiatieven die zo zijn georganiseerd dat het uitnodigt om ook zelf *actief* te worden: dat is de triple A-stad die we willen zien. Om dit mogelijk te maken is een andere bestuurscultuur nodig.

Wat is het probleem?

De inleiding van ons programma maakt het duidelijk: de overheid is er voor de burgers – en niet andersom. En de overheid is ook *van* de burgers. Dit betekent dat de gemeente zich veel opener en dienstbaarder moet gaan opstellen. Veel meer dan nu het geval is. Wij, de inwoners van de stad, hebben daar recht op. Alle voorstellen die we in dit domein doen, hebben direct betrekking op het nieuw sociaal contract.

Een nieuw sociaal contract – hoe willen we het aanpakken?

- Een dienende gemeente weet helder en duidelijk te communiceren met haar inwoners en bedrijven. Dat betekent dat alle brieven en teksten van de gemeente makkelijk te lezen en te begrijpen zijn. Alle **teksten** die door de gemeente aan haar inwoners verspreid worden moeten op een **passend taalniveau** geschreven zijn (het zogenoemde B1-niveau).
- Niet alleen begrijpelijke taal is belangrijk. Ook moeten Amsterdammers de gemeente goed kunnen bereiken, als er vragen of problemen zijn. **In elke brief** van de gemeente komt daarom een **naam en telefoonnummer** of e-mailadres van de **ambtenaar** die erover gaat. Een ambtenaar verstuurt een brief namens het college van wethouders en/of de burgemeester: de politieke bestuurders moeten hun ambtenaren daarom te allen tijde rugdekking geven.
- Het algemene aanspreekpunt van de gemeente is het nummer **14-020**. De kwaliteit van deze ‘voor deur’ van de stad moet omhoog. Wij willen investeren in de kwaliteit en opleiding van medewerkers en de bereikbaarheid verbeteren.
- Diensten en services van de **gemeente** moeten zo veel mogelijk **digitaal toegankelijk** zijn. We willen dat Amsterdam vooroploopt als e-Overheid. Post van en naar de gemeente moet ook digitaal kunnen

worden verstuurd, bijvoorbeeld via het platform mijn.amsterdam.nl. Alle digitale gemeentelijke voorzieningen moeten op een centrale, transparante en veilige online omgeving worden aangeboden. De gemeentelijke website www.amsterdam.nl moet simpeler en overzichtelijker worden ontworpen. Voor burgers die niet voldoende digitaal vaardig zijn, is de gemeente ook offline (op papier) en fysiek bereikbaar.

- Wij willen een **digitale buurtgids** waar alle relevante informatie over je eigen buurt te vinden is. Bij nieuwe beleidsontwikkelingen of veranderingen kunnen inwoners automatisch een melding krijgen: op die manier dien je als overheid de burger.
- Wij vinden dat Amsterdammers **alle plannen** die de gemeente heeft moeten kunnen bekijken. Daarom moet zo veel mogelijk **openbaar** zijn. Nu worden er nog heel veel stukken geheim verklaard, waar weinig geheims aan zou hoeven zijn. Ook staat Amsterdam bekend om de slechte afhandeling van WOB-verzoeken. Dit zijn onwenselijke voorbeelden van een gesloten bestuurscultuur.
- **Ambtenaren die een melding doen** als zij zien dat de gemeente oneerlijk te werk gaat moeten beter worden **bescherm**d. Wij willen een helder kader voor klokkenluiders, dat voldoet aan de huidige wetgeving. Daarin komt te staan wat ambtenaren kunnen melden en wanneer, bij wie ze een melding kunnen doen, wat hun rechten zijn en wat de gemeente met een melding doet. Aan nieuwe medewerkers wordt deze aanpak verteld als zij beginnen met werken.
- We willen een **onafhankelijke bezwaarcommissie**. Het kan niet zo zijn dat ambtenaren die betrokken waren bij een besluit (waar bezwaar tegen is ingediend) zelf in de bezwaarcommissie zitten. Dit is een vorm van belangenverstrengeling die het vertrouwen van de burger in de overheid ondermijnt.
- De overheid moet zich aan de wet houden. Dat betekent dat de gemeente zich aan de **wettelijke beslistermijn** moet houden, en niet zelf mag bepalen of ze er zich er wel of niet aan houdt. De wet is de wet en die geldt ook voor de gemeente Amsterdam.
- De gemeente voert veel **rechtszaken** tegen haar eigen inwoners en bedrijven. De gemeente gaat veel te snel over tot kostbare juridische procedures. Dat is een slechte zaak en een enorme verspilling van tijd, energie en geld. Veel beter is het om te proberen op andere manieren tot een oplossing te komen, in overleg of door middel van mediation. Wij willen dat de gemeente veel minder rechtszaken tegen haar eigen inwoners gaat voeren.

- Het **ambtelijk apparaat** van de gemeente is een grote kostenpost. In vergelijking met andere gemeenten heeft Amsterdam veel ambtenaren. Wij willen een extern onderzoek naar de effectiviteit van het ambtelijk apparaat als startpunt voor een slankere gemeentelijke overheid.
- Wij willen dat de gemeente **inwoners** beter gaat **betrekken bij** het maken van **plannen**. Het is belangrijk dat de gemeente vooraf eerlijk en duidelijk is over de mate waarin bewoners kunnen participeren, en over de momenten dat die invloed kan worden uitgeoefend. Beloof geen inspraak als je die niet wilt geven - en doe wat je tijdens het traject belooft. Wij geloven in de kracht van buurten en willen meer ruimte bieden aan inwoners om zelf vorm te geven aan hun omgeving.
- Bij subsidies in het kader van participatie, zoals buurtbudgetten, is te weinig aandacht voor **structurele initiatieven** van groepen burgers, wijkcentra of buurthuizen. Daarom willen we dat een deel van deze **budgetten** voor participatiebeleid **structureel** beschikbaar worden gesteld worden.
- Wij moedigen het opzetten van **coöperaties** (samenwerking om problemen op te lossen) van inwoners en organisaties aan. Coöperaties kunnen helpen om problemen op het gebied van wonen, zorg, veiligheid en energie op te lossen. Wij willen onderzoeken en testen welke rol coöperaties kunnen spelen bij de plannen van de gemeente.
- Wij willen **expats** aanmoedigen om Nederlands te leren. Dit doen we door - zo veel mogelijk in samenwerking met hun werkgevers - actief taallessen aan te bieden.
- We willen een sociaal contract campagne '*when in Amsterdam do as Amsterdammers do*' waarbij **expats** worden uitgenodigd om actief te worden in onze gemeenschap, met alle verantwoordelijkheden die daarbij horen. We zorgen voor een (digitaal) welkomstpakket voor mensen die in Amsterdam komen werken met daarin informatie over de stad, hun rechten maar ook hun plichten. We stimuleren en faciliteren de inzet van vrijwilligers die in hun buurt expats desgewenst kunnen bijstaan in het vinden van de weg in Amsterdam.
- Wij willen ontmoeting tussen verschillende groepen Amsterdammers aanmoedigen. Daarom willen wij een jaarlijkse '**Dag van Amsterdam**'. Op deze dag moedigen wij Amsterdammers

aan om buurt- en straatfeesten te organiseren die voor ontmoeting zorgen.

- Wij zijn voorstander van het organiseren van **stadsdialogen**. Het doel van een stadsdialoog is om inwoners met elkaar in gesprek te laten gaan over kansen voor en problemen in onze stad.
- In tijden van crisis wordt er **geen belasting verhoogd**. Wij willen de komende jaren dus geen lastenverzwaringen voor inwoners van Amsterdam. Om beter uit de crisis te komen streven we juist naar lastenverlichting. Waar lasten plotseling zeer fors zijn verhoogd, zoals de precariobelasting voor woonboten, wordt de verhoging teruggedraaid.

DOMEIN 2: KUNST EN CULTUUR

Herstelplan makers van cultuur – goed omgaan met erfgoed – historisch besef

Onze visie

Kunst, cultuur, monumenten en ons historisch erfgoed zijn onderdeel van de ziel van onze stad. Wij staan voor een bruisend cultureel leven en willen dat zoveel mogelijk inwoners van deze rijkdom kunnen genieten. Kunst- en cultuureducatie speelt hierbij een grote rol. Wij willen dat alle kinderen bijvoorbeeld een instrument kunnen leren bespelen en hoge kwaliteit van kunst en muziekonderwijs kunnen volgen, zowel op school als daarbuiten. De makers van kunst en cultuur – zwaar getroffen door de coronapandemie - worden geholpen om hun werk weer op te pakken.

De geschiedenis van onze stad is veelzijdig en kent ook donkere bladzijden. Daar moeten we onze ogen niet voor sluiten; we moeten ervan leren. Geschiedenis uitwissen, daar doen we niet aan. Wel moet het eerlijke verhaal worden verteld.

Wat is het probleem?

De coronapandemie heeft Amsterdam hard geraakt: musea en theaters moesten dicht, festivals en concerten werden afgelast en de repetities van orkesten, koren en toneelverenigingen werden stopgezet. We misten de inspiratie en de ontspanning die kunst en cultuur brengen. De lockdown had ook het effect dat instellingen die relatief veel eigen inkomsten genereren extra zwaar zijn getroffen.

Amsterdam beschikt over een unieke en schitterende stedenbouwkundige traditie en architectuur. Dat kostbare erfgoed moeten wij veel beter beschermen. De afgelopen jaren zijn veel te veel bijzondere panden gesloopt. Soms illegaal, soms niet. Monumenten en beeldbepalende gebouwen en straten moeten veel beter worden beschermd.

Kunstinstellingen kregen te maken met verplichte diversiteitsquota met een nadruk op etnische diversiteit. Dat vinden wij principiële onjuist. Wij steunen het streven naar een toegankelijke kunstensector die er is voor alle Amsterdammers. Het streven naar diversiteit is goed als het gaat om het verdelen van de kunstbudgetten over een breed palet aan instellingen en kunstdisciplines en tradities. Ook is het goed als kunstinstellingen zich inspannen om een breed publiek te bereiken. Maar eisen dat individuele instellingen representatief zijn op bepaalde manieren voor de hele stadsbevolking en met name voor wat betreft de etniciteit van medewerkers, is een onacceptabele aanslag op hun vrijheid.

Er is een aanhoudende discussie over de namen van straten, pleinen of tunnels. Het gaat dan om namen die verwijzen naar historische figuren die,

naar de maatstaven van onze tijd, 'fout' zijn geweest. Deze cancel-cultuur staat een zinnige discussie en reflectie op onze geschiedenis in de weg.

Hoe willen we het aanpakken en wat willen we bereiken?

De culturele sector – en dan in het bijzonder de makers van kunst en cultuur – moeten worden geholpen om uit de crisis te komen. Daarom willen we een breed herstelplan voor (en in overleg met) de culturele sector.

Hoe wij denken over onze geschiedenis is niet in beton gegoten. De afgelopen jaren wordt meer aandacht gevraagd voor de zwarte bladzijden van ons verleden. Het is goed om die eerlijk onder ogen te zien. Maar het is niet goed om de geschiedenis te gebruiken als een stok om mee te slaan, of onze hele geschiedenis af te schilderen alsof het allemaal ellende en onderdrukking was. Amsterdam heeft ook een belangrijke historische rol gespeeld in de ontwikkeling van de vrije democratische samenleving. Daar mogen we ook dankbaar voor zijn. De discussie over de zwarte bladzijden van onze geschiedenis vraagt niet om polarisatie maar juist om dialoog en reflectie. We willen een reeks stadsdialogen waar inwoners en experts met elkaar in gesprek gaan.

Het is goed om je bewust te zijn van mogelijke vooroordelen. Racisme en discriminatie komen helaas voor. En dat moeten we fel bestrijden. Of het nu gaat om het gemeentelijk personeelsbeleid of het verdelen van subsidies aan culturele instellingen: wij zijn consequent tegen etnisch profileren of -selecteren. De menselijke maat moet terug, we kijken naar de inhoud en kwaliteit van de organisatie en haar medewerkers – we rekenen niet af op huidskleur of etnische achtergrond.

Wij staan voor een stad waar iedereen zichtbaar zichzelf mag zijn. We dragen met trots uit dat wij een Regenbooggemeente zijn en zetten ons in voor een veilige en inclusieve omgeving voor LHBTQI+-personen, op straat, in het onderwijs, bij sportverenigingen en op de werkvloer. We tolereren geweld en discriminatie tegen LHBTQI+-personen niet.

Voorstellen:

- Wij willen een **herstelplan voor de culturele sector** in Amsterdam. Daarbij wordt nadrukkelijk gekeken naar ondersteuning van de makers van kunst en cultuur. Wij willen een betere spreiding van middelen en voorzieningen voor een volwaardig cultureel aanbod voor professionals en amateurs in de hele stad.
- We willen dat er meer ruimte komt voor **cultuureducatie voor kinderen** buiten schooltijd. Het belang van het buiten(na-)schoolse muzikeducatie door instellingen als de Muziekschool Amsterdam, Aslan Muziekcentrum en het Leerorkest is groot. De afgelopen jaren is bezuinigd op het buitenschoolse kunst en muziekonderwijs terwijl

de kosten zijn toegenomen. Dat moet worden hersteld. Deze instellingen worden in staat gesteld hun buiten(na-)schoolse aanbod van muziekeducatie uit te breiden.

- Wij houden de uitgaven voor **beheer en behoud van het cultureel erfgoed** op peil, van waardevolle monumenten en kerken tot kunstcollecties, archieven en documenten.
- Monumenten, historische panden en beeldbepalende gebouwen en straten moeten veel beter worden beschermd. Daartoe wordt weer een **gespecialiseerd team** ingericht bij de afdeling **Woon en Bouwtoezicht**. De concertgebouwbuurt, Willemspark-Vondelbuurt en andere belangrijke negentiende-eeuwse delen van de stad worden **beschermd stadsgezicht**.
- Waar kansen liggen om het **historische straatbeeld te herstellen** waar dat is aangetast door sloop van bijzondere historische en beeldbepalende gebouwen of elementen daarvan, moeten die worden gegrepen.
- Particuliere eigenaren die **cultuurhistorische elementen** willen **restaureren** kunnen daarvoor een tegemoetkoming krijgen van de gemeente.
- Kunst kan inspireren, maar ook irriteren. Wanneer in de **openbare ruimte kunst** wordt geplaatst, moeten de buurtbewoners vergaand betrokken worden bij het beslissingsproces.
- Bij het toewijzen van **subsidies** moet de **diversiteitseis** (van het personeelsbestand) niet voor iedere individuele organisaties gelden maar voor het totaalbeeld van alle organisaties die subsidie ontvangen.
- **Religieuze organisaties** die maatschappelijke activiteiten organiseren mogen subsidie ontvangen. Voorwaarde is wel dat de subsidie niet gebruikt wordt voor religieuze doeleinden (zoals de bouw van een geloofsgebouw) of evangelisatie (zoals godsdienstlessen).
- **Namen van straten**, pleinen, tunnels en bruggen hoeven **niet veranderd** te worden. Wij zijn voorstander van het toevoegen van een toelichting bij (omstreden) vernoemingen.
- De gemeente moet met voldoende middelen vrijmaken om haar wettelijke plicht voor het onderhouden van een **antidiscriminatievoorziening** uit te voeren. Wat het CDA betreft is dit meer dan slechts een meldpunt, en wordt juist ingezet op

preventieactiviteiten zoals voorlichting bijdragen aan het voorkomen van discriminatie en hatecrimes.

- De gemeente moet prioriteit geven aan meldingen van LHBTQI+-geweld of -discriminatie. Helaas komt dit steeds vaker voor en is de aangiftebereidheid in deze groep laag.

DOMEIN 3: NATUUR EN ENERGIE

Betaalbaar - behapbaar - met draagvlak

Onze visie

Wij hebben een stad voor ogen waar we minder energie verbruiken, waar we minder vervuilende energiebronnen gebruiken en waar we steeds meer manieren vinden om schone energie op te wekken. Inwoners en organisaties werken als gelijkwaardige partners samen met de gemeente aan oplossingen. De kennis en innovatiekracht is in onze stad aanwezig en die gaan we benutten. Minstens zo belangrijk als schonere energiebronnen is dat die energie ook haar weg kan vinden naar de gebruikers. Daarom willen wij een energienetwerk dat past bij onze nieuwe energiestrategie: je legt immers ook geen woonwijk aan zonder over de vervoersmogelijkheden na te denken.

Wat is het probleem?

We staan als samenleving voor de immense opgave van de energietransitie: omschakelen van oude vervuilende energiebronnen naar duurzame oplossingen. De manier waarop de energietransitie wordt opgepakt door de gemeente is in onze ogen te moralistisch, te veel van bovenaf opgelegd, niet praktisch en vaak simpelweg niet effectief. Het gevaar is dat het draagvlak en de bereidheid van inwoners om hun steentje bij te dragen afneemt en dat tijd en geld wordt verspild aan verkeerde maatregelen. We moeten aan de slag met een innovatief, realistisch en haalbaar energiebeleid, met oog voor draagvlak.

Onze klimaatdoelen te halen zetten we in op drie punten:

- 1) het verminderen van energieverbruik,
- 2) het vergroenen van ons energieverbruik,
- 3) het compenseren van de CO²-uitstoot in Amsterdam.

Hoe willen we het aanpakken en wat willen we bereiken?

Dwang is niet het beste middel om Amsterdammers klimaatvriendelijker te maken. Wij vinden dat inwoners hun eigen keuzen moeten kunnen maken. Dat begint met goed informeren en met het tijdig en oprecht betrekken van inwoners bij plannen die hen aangaan. Wij willen dat groepen of coalities van burgers, organisaties en bedrijven zelf met voorstellen kunnen komen om de energietransitie te realiseren. De gemeente faciliteert en ondersteunt de initiatiefnemers en helpt hen verder op weg.

Voorstellen:

- Problemen op het **elektriciteitsnetwerk** hebben de afgelopen jaren veel te weinig aandacht gekregen: dat leidt tot problemen in de haven en in andere gebieden van de stad. Zonder goed functionerend netwerk heeft investeren in nieuwe energiebronnen weinig zin. Om onze economie gezond te houden dienen deze

problemen met spoed aangepakt te worden. Het zogenoemde middenspanningsnet moet **versterkt** worden en de netcapaciteit moet **worden aangepast** aan de veranderende behoefte aan elektriciteit. In onze plannen voor de inrichting van de stad moeten we fysieke ruimte vrijhouden om de energietransitie en verbetering van het netwerk mogelijk te maken.

- Kleinschalige **lokale energiecoöperaties**, samen met lokale bedrijven en lokale expertise zijn een uitstekende combinatie om nieuwe energiebronnen te realiseren. Amsterdam heeft nog heel veel beschikbare daken waar zonnepanelen kunnen worden geïnstalleerd.
- Wij vinden Amsterdam als dichtbevolkte historische stad ongeschikt om grote **windparken** aan te leggen. Windturbines tasten de schoonheid van het landschap aan, verstoren de natuur, en zorgen voor overlast en het risico op gezondheidsschade. Bovendien is het niet nodig, want de oorspronkelijke ambitie voor wind op land is al gehaald. De ambitie voor windenergie moet zich richten op parken **op zee** – en niet midden in Amsterdam. Op zee is veel meer ruimte, het waait er harder, en er wonen geen mensen.
- Het taboe op **kernenergie** moet doorbroken worden. Eén kerncentrale produceert negentien keer meer elektriciteit dan alle geplande wind en zonne-energie van de hele regio Noord-Holland in 2030 bij elkaar. Het zou goed zijn als Amsterdam vooroploopt in het aanzwengelen van de landelijke discussie hierover.
- De Amsterdamse haven is van groot belang voor de energietransitie. We moeten samen met het Rijk en het bedrijfsleven erop inzetten om daar een **waterstofhub** te realiseren.
- Er is enorm veel geïnvesteerd in het bestaande **gasnetwerk**. Ontmanteling is pure geldverspilling. Er moet een concreet plan komen om dit netwerk **op een nieuwe manier te gebruiken**.
- Door betere isolatie is veel winst te behalen. Dat leidt tot lagere energiekosten en lagere CO²-uitstoot. We willen dat de gemeente meer werk maakt van isolatie. We willen bindende afspraken maken met sociale woningcorporaties om **sociale huurwoningen beter te isoleren** en hoogrendementsketels te plaatsen.
- De gemeente stimuleert investeringen in dubbelglas: komende jaren worden 25.000 woningen per jaar voorzien van **dubbelglas** om het energieverbruik terug te dringen.

- Wij willen duidelijke afspraken maken met woningcorporaties om te **voorkomen dat de huren stijgen**, als gevolg van verduurzaming van de huizen. Ook huizenbezitters die hun huis beter willen isoleren komen in aanmerking voor ondersteuning. Dit wordt betaald door het bovengenoemde fonds en desnoods met extra investeringen vanuit de gemeente.
- Het verkeer in de stad moet schoner worden. We willen verder investeren in oplaadmogelijkheden voor **elektrisch** vervoer en **walstroommogelijkheden** realiseren voor grote cruiseschepen en riviercruises.
- De **CO²-uitstoot** in de stad moet verder omlaag. Nu kan – bijvoorbeeld bij een bouwproject – alleen binnen de gemeentegrenzen de uitstoot gecompenseerd worden. Wij willen die **grens oprekken** en binnen de grenzen van de veel grotere Metropoolregio Amsterdam compensatie mogelijk maken. Dit biedt inwoners en bedrijven veel meer ruimte.
- Wij willen een **gemeentelijk fonds** oprichten waar inwoners en bedrijven van Amsterdam hun **CO²-uitstoot kunnen afkopen** door een bedrag te betalen, conform de Europese regels. Het geld wat hiermee wordt opgehaald investeren we in energiebesparende aanpassingen (bijvoorbeeld bij woningen) en het opwekken van duurzame energie. Hierdoor versnellen we de energietransitie dusdanig dat arm en rijk er voordeel bij hebben. Onderdeel van de versnelde transitie is een stimuleringsregeling waar inwoners en verenigingen een beroep op kunnen doen om hun energieverbruik te verlagen.
- Er moet een **verduurzamingsloket** komen waar inwoners, instellingen en bedrijven terecht kunnen voor vragen en ondersteuning *en* waar zij zelf suggesties kunnen doen. Coalities van inwoners, bedrijven en organisaties die gezamenlijk met voorstellen komen worden met open armen verwelkomd en begeleid door de gemeente.
- Wij willen een **heroverweging** van de huidige inzet om de stad al in 2040 **van het gas af** te helpen. Dat is niet haalbaar en de kosten daarvan wegen in veel gevallen niet op tegen de opbrengsten. Het huidige beleid is ondoordacht en niet realistisch: bewoners worden vaak verrast door hoge kosten of slecht functionerende of lawaaierige alternatieve energiebronnen.
- Wij willen dat bewoners, voordat een **nieuwe energiebron** wordt aangelegd, kunnen **meebeslissen**. Daarbij moet duidelijk worden

welke alternatieven voor gas beschikbaar zijn, welke prijs daarbij komt kijken en waar de nieuwe energievoorziening komt te staan.

- In het beleid voor **verduurzaming** van huizen moet rekening worden gehouden met de soms grote verschillen. Een **rijksmonument** is veel moeilijker en kostbaarder om te verduurzamen dan een nieuwbouwwoning. Die verschillen vragen om **maatwerk**.
- De **gemeente heeft een voorbeeldfunctie**, ook wanneer het om verduurzamen gaat. Het maatschappelijk vastgoed (scholen, buurthuizen, verenigingsgebouwen en cultureel erfgoed) en bedrijventerreinen waar de gemeente (deels) eigenaar van is, moeten verder verduurzaamd worden. De gemeente jaagt dit aan, faciliteert en ondersteunt deze inhaalslag.
- De gemeente is een grote inkoper van producten en diensten. We willen dat **duurzaam inkopen** standaard wordt voor de gemeente en alle instellingen die voor meer dan 75% van hun begroting afhankelijk zijn van gemeentelijke subsidies. Duurzaam inkopen betekent dat er gekeken wordt naar de impact op de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties.

DOMEIN 4: ONDERWIJS

De leerkracht centraal – beter Nederlands – vrije schoolkeuze

Onze visie

Amsterdam verdient de beste scholen zodat alle Amsterdamse kinderen en jongeren zichzelf optimaal kunnen ontwikkelen. Keuzevrijheid van ouders, kinderen en scholen staat daarbij voorop. Zo goed mogelijk onderwijs is een van de belangrijkste manieren om armoede, achterstelling en maatschappelijke tweedeling te bestrijden is.

Alle Amsterdamse kinderen verdienen een goede start, begeleid door goede docenten en met voldoende mogelijkheden om achterstanden in taal of ontwikkeling tijdig in te halen. Die inzet komt van goede docenten, van betrokken ouders en met hulp van allerlei initiatieven van inwoners en organisaties. Goed onderwijs is een fundamentele opdracht aan ons allen. En waar nodig helpen wij vanuit de samenleving de jongeren die een extra zetje of ondersteuning kunnen gebruiken.

Wat is het probleem?

In Amsterdam is een groot leerkrachtentekort, groter dan in de rest van het land. Dit gaat ten koste van de kansen die kinderen later in het leven krijgen en raakt scholen met veel kwetsbare leerlingen het meest. Dit heeft niet alleen te maken met de lonen die leerkrachten ontvangen – dat is een landelijk probleem – maar ook met het tekort aan woningen of de kosten of moeilijkheden bij woon-werkverkeer.

Een tweede probleem is de taalachterstand die veel leerlingen hebben als zij op de lagere school komen. Dit zijn meestal kinderen waar thuis geen of weinig Nederlands wordt gesproken. De inhaalslag die zij moeten maken is soms zo groot, dan hun talenten onvoldoende tot ontwikkeling kunnen komen.

Ouders en kinderen moeten de vrijheid hebben om een school te kiezen waarvan zij vinden dat die het beste aansluit bij hun opvattingen en overtuigingen. Die vrijheid staat onder druk door het lotingsstelsel dat wordt gebruikt om kinderen over middelbare scholen te verdelen. Een grote groep kinderen is daar elk jaar de dupe van, omdat zij op een school worden geplaatst waar ze absoluut niet naartoe willen. Dat moet stoppen. Daarnaast dwingt het stelsel alle ouders en kinderen om een lange lijst te maken van 'voorkeursscholen' – al kun je bij twaalf scholen niet meer van voorkeur spreken. Het stelsel wordt nu feitelijk gebruikt om het bestaande schoolaanbod inclusief de minst populaire scholen te vullen terwijl het aanbod eigenlijk moet worden aangepast aan de wensen en voorkeuren van kinderen en hun ouders.

Een ander groot probleem is dat van onder advisering: kinderen met laagopgeleide ouders en/of een migratieachtergrond krijgen vaak een lager schooladvies dan wat zij kunnen. Dat moet stoppen.

Hoe willen we het aanpakken en wat willen we bereiken?

Een van de kerntaken van de overheid is om goed en toegankelijk onderwijs voor ieder kind te garanderen. Dat betekent dat het garanderen van goed en toegankelijk onderwijs bovenaan de agenda van de politiek en het stadsbestuur moet staan zodat alle kinderen de beste kansen krijgen om zich te ontwikkelen. Dat vraagt om een samenleving die het belang van onderwijs erkent en een gemeente die zich inspant om scholen zo goed mogelijk te ondersteunen en daarbij gebruik maakt van de kennis en kunde van kennisinstellingen in de stad.

Als het om taalachterstanden gaat willen we meer ruimte en ondersteuning bieden aan vrijwilligers en organisaties die zich nu al bezighouden met dit probleem. Een kinderdagvoorziening is meer dan alleen een opvangplek: juist hier valt voor kinderen met een taalachterstand veel winst te behalen. Wij willen extra investeringen en extra ondersteuning voor organisaties en vrijwilligers die zich hiervoor inzetten – niet in plaats van maar naast het bestaande aanbod van de gemeente.

Wat de schoolkeuze betreft: in plaats van dat het aanbod (de bestaande scholen) bepalend zijn, moet de vraag van leerlingen en hun ouders leidend zijn. Dat betekent dat er meer scholen moeten komen waar vraag naar is.

Voorstellen:

- Scholen en woningcorporaties moeten meer samenwerken. **Cruciale beroepen** zoals leerkrachten krijgen **voorrang** bij het vinden van een **woning**.
- Niet iedere leerkracht wil of moet in de stad wonen. Velen wonen in onze buurgemeenten. De bestaande **subsidieregeling voor reiskosten** voor leraren en onderwijsondersteunend personeel wordt uitgebreid. Scholen met een tekort krijgen **extra parkeervergunningen**, zodat parkeren geen belemmering meer is om er te komen werken. Dit moet ook gelden voor andere cruciale beroepen waar een tekort aan is in de stad, zoals in de zorg en politieagenten.
- We moeten meer luisteren en samenwerken naar organisaties die met 'hun poten in de modder staan': zij weten als geen ander wat er onder leerkrachten speelt en leeft. **Betrekt deze gewortelde organisaties bij** het formuleren van **onderwijsbeleid**.

- Wie geen of slecht Nederlands spreekt staat al 1-0 achter. Het is moeilijk om juist mensen met een **taalachterstand** te bereiken, maar het is absoluut nodig. Ouders van kinderen met een taalachterstand kunnen we niet zomaar negeren of aan hun lot overlaten. Als we dit probleem niet aanpakken dan blijft het generaties lang doorsijpelen. **Vrijwilligersinitiatieven** die bijdragen aan taalvaardigheid (zoals de voorleestrein, taalbuddy's of weekendscholen) moeten ruimhartig gesteund worden.
- Er moeten voldoende scholen zijn om aan de vraag van leerlingen te kunnen voldoen – en niet omgekeerd. Een grondige analyse van de veranderingen in de **schoolvoorkeuren van leerlingen** in het afgelopen decennium geeft een duidelijk beeld waar behoefte aan is. Schoolbesturen en gemeente dienen vervolgens aan deze vraag te kunnen voldoen, door sneller meer van de gewenste schooltypen te realiseren. Deze benadering zorgt ervoor dat meer leerlingen op de school van hun voorkeur terecht kunnen komen, dan nu door het **lotingsysteem**.
- Als het lotingssysteem wordt voortgezet, moet het zo worden ingericht dat alle kinderen minimaal in een school uit hun top-5 terecht komen: **een top 5-garantie**. Kinderen met een dubbeladvies zoals havo/vwo of vmbo-t/havo terecht kunnen op het schoolniveau van hun eigen keuze.
- Wij vinden het verhogen van de **kwaliteit** van het **basisonderwijs** belangrijker dan het voeren van een (landelijke) discussie over een brede brugklas. Behalve door betere voorwaarden voor leerkrachten te organiseren zijn extra investeringen in ondersteuning nodig. Ook willen we dat de schoolgebouwen in een veilige en goede staat zijn.
- Wij zijn groot voorstander van **inspraak en zeggenschap van ouders** op scholen. Die betrokkenheid willen we verder stimuleren door campagnes en het beschikbaar stellen van kennis.
- Wanneer kinderen op school of bij informeel onderwijs worden geïndoctrineerd met **antidemocratisch en -rechtsstatelijk gedachtegoed** moet de overheid ingrijpen.

DOMEIN 5: RUIMTELIJKE ORDENING, LEEFOMGEVING EN VERKEER

Groene stad – meer aansluiting – nieuwe verbindingen

Onze visie

Amsterdam is een wereldstad op dorpsformaat, met veel groen en ruim baan voor fietsers en voetgangers. Mensen komen er graag en voelen zich er welkom. Het kan ook een schonere stad geworden, doordat inwoners en gemeente samenwerken. De stad groeit verder, zowel binnen als buiten de stadsgrenzen, maar de menselijk maat blijft bestaan. We benutten onze ruimte beter door de auto minder ruimte te geven waar dat kan en ondergronds parkeren te stimuleren. Het openbaar vervoer zorgt ervoor dat mensen makkelijker en sneller naar en door onze stad kunnen bewegen. We zijn vindingrijk en creatief in het beter benutten van beschikbare ruimte: de straten en pleinen, de daken van de stad, de haven en het water.

Wat is het probleem?

Als je Amsterdam vanuit de lucht bekijkt, zie je een zee aan daken die onbenut blijven. Dit is een gemiste kans voor zowel wateropvang (het regent steeds meer en harder) alsook het opwekken van elektriciteit (zonne-energie). In het domein Natuur en Energie wordt dieper ingegaan op de inhaalslag die Amsterdam moet maken.

Voor veel mensen is gebruik van de auto geen luxe, maar noodzaak. We willen deze mensen niet wegdagen uit de stad. Tegelijkertijd is ruimte schaars en nemen auto's veel ruimte in beslag. Ook andere mobiliteiten maken steeds meer gebruik van de bestaande paden in Amsterdam. Waar het voorheen om de voetganger, de fiets en de auto ging, zijn daar nu elektrische fietsen, bezorgdiensten en scooters aan toegevoegd. We zien al de nodige aanpassingen, die wij verder willen stimuleren. Om de kwaliteit van hoogwaardig openbaar vervoer in een steeds drukker wordende stad te behouden, zijn er innovaties nodig, waaronder nieuwe verbindingen en kwaliteits- en toegankelijkheidsverbeteringen.

Amsterdam-Noord is nog altijd slecht verbonden met de rest van de stad: de pontjes zitten bomvol en nieuwe verbindingen laten te lang op zich wachten. Niet alleen Noord vraagt om een betere aansluiting op de stad: vele wijken buiten de ring moeten beter bereikbaar worden met het openbaar vervoer. Hetzelfde geldt voor nieuwe woonwijken binnen of net buiten de stadsgrenzen: de aansluiting op de rest van de stad moet goed zijn.

Onze stad heeft een zeer uitgebreid en wijdvertakt waternetwerk. Daar waar mogelijk gaan we bouwmaterialen, afval en bevoorrading van horeca en grote bedrijven over het water doen. We gaan proeven doen om meer

personenvervoer over het water mogelijk te maken, bijvoorbeeld met watertaxi's.

Amsterdam is geen grote stad. Dat maakt het een hele fijne stad om in te wonen, maar het leidt ook tot problemen. We willen ruimte voor woningen, voor meer groen, voor sport en recreatie en voor (openbaar) vervoer. Er liggen veel kansen om uit te breiden buiten de stadsgrenzen. Uitgangspunt daarbij is goed overleg met de buurgemeenten, en de Metropoolregio Amsterdam (MRA): bestuurders van de deelnemende gemeenten komen daarin samen.

Hoe willen we het aanpakken en wat willen we bereiken?

Het belang van de huidige (en toekomstige) inwoner staat centraal. Als het gaat om mogelijkheden om het openbaar vervoer te gebruiken of om nieuwe vormen van energieopwekking: het vertrekpunt is het algemeen belang van de huidige en toekomstige bewoners. Extra aandacht is nodig om de stad beter toegankelijk te maken voor mensen die niet of slecht ter been zijn. Hier is een aanpak op maat voor nodig: initiatieven die hierbij helpen verdienen meer steun.

Zwerfafval is een hardnekkig probleem in onze stad: natuurlijk heeft de gemeente hier een rol in te nemen (betere afvalpunten, snellere opruimacties en strengere handhaving) maar ook inwoners hebben hun verantwoordelijkheid te nemen. Dat betekent dat we elkaar best mogen aanspreken op verkeerd gedrag of dat we even de tijd nemen om een nieuwe buurtgenoot uit te leggen hoe en waar deze het afval kan aanbieden.

Voorstellen:

Afval en reiniging

- Er moet een strenger en beter doordacht **afvalbeleid** voor de stad komen, gericht op het terugdringen van huishoudelijk afval en het stimuleren van hergebruik. Er moeten meer afvalpunten komen, met een betere spreiding over de stad. De gemeente meer **samenwerken met private partijen** die bij horeca en bedrijven het afval ophalen.
- Ondergrondse afvalcontainers moeten worden voorzien van een **stanksensor**. Om stankoverlast te voorkomen worden containers vaker geleegd. Als toch stank ontstaat moet de reinigingsdienst de container komen legen en schoonmaken.
- We willen buurten betrekken het schoonhouden van hun straten. De gemeente organiseert **schoonmaakdagen** in de hele stad en ondersteunt vrijwilligers met de juiste middelen om hun straten schoon te maken.

- Initiatieven van **vrijwilligers die zwerfafval opruimen** moeten ruimer ondersteund worden (ook door ondernemers en bedrijven die medeverantwoordelijk zijn voor het zwerfvuil) en meer erkenning krijgen vanuit het stadsbestuur en ondernemersverenigingen.
- In toeristische gebieden komen **mobiele reinigingsteams** die de stad schoonhouden en bezoekers aanspreken op hun gedrag wanneer zij troep maken.
- We willen **(nieuwe) bewoners** van een straat beter **inlichten** over hoe en wanneer het afval in hun straat wordt verzameld of opgehaald. Een simpel bordje met de verzameltijden kan al tot een enorme verbetering leiden.
- Groente-, fruit- en tuinafval (gft) is een grote bron van stankoverlast en trekt ongedierte aan. We willen experimenteren met het introduceren van een **schillenboer** in wijken waar nu het gf-afval niet gescheiden wordt opgehaald. Op vaste tijden wordt dan per straat of wijk het gft-afval verzameld.
- De gemeente moet de bedrijven, organisaties en lokale initiatieven die bezig zijn met de **circulaire economie** (waar producten na gebruik niet weggegooid maar opnieuw gebruikt worden) bij elkaar brengen en actief betrekken bij het maken van nieuw beleid. En nieuw beleid is nodig om de grote hoeveelheid restafval in Amsterdam terug te dringen.

Verkeer en vervoer

- De binnenstad en de meest drukke andere delen van de stad zoals delen van de Pijp gaan over op **buurtparkeren** met beperkte toegang. Dat wil zeggen dat dit gebied alleen toegankelijk wordt voor bewoners en hun gasten, en mensen die er voor hun werk moeten zijn.
- Door nieuwe **ondergrondse parkeergarages** aan te leggen kunnen parkeerplaatsen bovengronds worden opgeheven: dat schept ruimte voor voetgangers, fietsers en groen. Wij onderzoeken de mogelijkheden voor **particulieren** om bij te dragen aan de realisatie van nieuwe ondergrondse garages in ruil voor **een parkeerplek**. Bij nieuwbouw stimuleren we inpandig parkeren. In sommige gevallen moeten echter nog steeds straatvergunningen kunnen worden uitgegeven.
- Waar ruimte onder druk staat, gaan voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer in het Amsterdamse verkeer vóór de auto. De stad moet worden klaargemaakt voor een **voorrangspostie van voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer**.

- Wij willen meer **fietsroutes**. Als deze deels over autorijbanen gaan dan willen wij dat de auto daar 'te gast' is, zoals dat op sommige plekken in de stad al het geval is.
- Bij woningbouw moet zoveel mogelijk **vooraf de ov-verbinding** worden aangelegd – en niet na afloop pas. Bij voorkeur wordt gebouwd in de buurt van ov-knooppunten.
- Voor **betere verbindingen tussen de stad en de regio** worden aan de stadsranden 'hubs' aangelegd waar verschillende vervoersvormen samenkomen en reizigers makkelijker kunnen overstappen op auto, fiets, metro of trein. We breiden het aantal P+R-plekken sterk uit.
- Veel mensen die in Amsterdam werken wonen buiten de stadsgrenzen. Om hen makkelijker en sneller naar hun werk te kunnen laten komen is een investering in een **beter netwerk van openbaar vervoer** noodzakelijk. Daarmee wordt wonen buiten de stadsgrenzen aantrekkelijker gemaakt: dat zorgt voor minder druk op de Amsterdamse woonmarkt.
- Het **metronet** moet de komende jaren worden uitgebreid. We trekken de grote ring door (maken het cirkeltje rond) en ontsluiten daarmee ook andere gebieden zoals de Houthavens.
- De **Noord/Zuidlijn** wordt aan beide kanten doorgetrokken: via Schiphol tot Station Hoofddorp en tot aan Zaandam. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheid van verlenging via IJburg naar Almere in combinatie met de realisatie van nieuwe woningen.
- Tussen Oost en West moet een snelle en deels ondergrondse **tramverbinding** komen: de Oost-Westlijn. Ook in Amsterdam-Noord moet de Oost-Westverbinding beter.
- We onderzoeken luchtverversing en climatecontrol in het openbaar vervoer en voeren verbeteringen door waar nodig.
- Alles wat zwaar of groot is moet zoveel mogelijk via ons **waternetwerk** vervoerd worden. Dit geldt vooral voor de bouw- en afvallogistiek.
- Verkeershoffelijkheid – **vriendelijk tegen elkaar zijn in het verkeer** - moet worden gestimuleerd. In het onderwijs moet in het verkeersexamen aandacht worden besteed aan verkeersgedrag. Verkeersshufterigheid wordt tegengegaan door cameratoezicht bij stoplichten en door gerichte handhaving op plekken waar wangedrag in het verkeer het meest voorkomt.

- Het gebruik van **deelauto's** wordt verder gestimuleerd. De stad werkt verder aan het realiseren van infrastructuur voor elektrische auto's.
- Het Mobiliteitsfonds (waar de **parkeer-euro's** in gaan) mag alleen worden gebruikt voor het verbeteren van de mogelijkheden om je te verplaatsen in de stad.
- Kinderen moeten overal in de stad **veilig naar school kunnen fietsen**. Dit betekent rondom scholen voldoende brede fietspaden en bijvoorbeeld voorrangregelingen voor fietsers.
- Het in De Pijp en Rivierenbuurt ontwikkelde project "Heen en Weer" (een **vrijwillige chauffeursservice** voor bewoners van de Pijp en de Rivierenbuurt die geen korte afstanden kunnen lopen) moet worden uitgebreid, ook naar andere stadsdelen.
- Zoveel mogelijk Amsterdammers moeten met het openbaar vervoer kunnen reizen, ook ouderen en **mensen met een beperking**. Als het openbaar vervoer niet toegankelijk is voor deze mensen dan moet het aanvullend vervoer goed geregeld zijn.
- Steeds meer straten worden een **30-kilometer-per-uur-zone**. Voor het CDA is de invoering daarvan maatwerk. Op sommige wegen is dat onwenselijk. Waar het wel wenselijk is, moeten de straten zodanig worden ingericht dat de auto daadwerkelijk niet harder kan rijden. Daarnaast wordt strenger gehandhaafd op de snelheidslimiet, juist ook op nieuwe vervoersmiddelen als elektrische fietsen en speedpedelecs.

Groen in de stad

- Koester de Amsterdamse **volkstuinten**. Zij dragen bij aan de biodiversiteit, onderhouden hoogwaardig groen, en hebben ook een belangrijke sociale en maatschappelijke functie. Die moeten we behouden. Alleen in samenwerking en overleg met volkstuinten wordt gekeken naar de mogelijkheden om delen ervan mogelijk breder toegankelijk te maken. We zien af van de plotselinge verhogingen van de tarieven en de grootschalige ingrepen zoals de afgelopen jaren waren voorzien.
- De gemeente moet meer investeren in **groene daken**: die dragen bij aan de biodiversiteit en de schoonheid van de stad, zorgen voor verkoeling en vangen water op. Vaak kan dat worden gecombineerd met zonnepanelen.

- Wij willen **per stadsdeel** een aaneengesloten **wandelroute** aanleggen, waar zowel gesport als gewandeld kan worden. Bestaande wandelplekken moeten betere voorzieningen krijgen, zoals bankjes en afvalpunten.
- Bij woningbouw binnen of buiten de stadsgrenzen en bij herinrichting van de openbare ruimte moet **altijd voldoende ruimte** zijn voor **ontmoeting, beweging en groen**.
- Om de sociale cohesie in wijken en buurten te verbeteren willen wij investeren in '**verbindingsspots**' zoals buurthuizen, kinderboerderijen, sport- en recreatieparken.
- Wij willen een **Masterplan 'drukte in parken'**. In dit plan van aanpak wordt commercieel gebruik van parken aan banden gelegd. Er komen er betere voorzieningen (zoals schone openbare wc's voor iedereen) en wordt de mogelijkheid onderzocht om park-conciërges aan te stellen.
- Organisatoren van **grootschalige evenementen** zorgen ervoor dat publiek en medewerkers zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheid. We willen een 'politiekosten/overlast-naheffing' invoeren. Deze wordt vastgelegd in de vergunningsvoorwaarden, voor het geval dat grote evenementen uit de hand lopen.

Beheer openbare ruimte

- Het beheren en onderhouden van de stad is een kerntaak van de gemeente. Het programma Stadsherstel moet het **achterstallig onderhoud wegwerken**. Wij willen dat de stad er overal goed verzorgd bij ligt. Dit geldt niet alleen voor kades en bruggen, maar ook voor bankjes, lichtmasten en verkeersborden.
- Veel stoepen in Amsterdam zijn te smal. De gemeente moet beter zorgen voor **begaanbare stoepen** en zorgt voor *blauwe routes*: routes die je met kinderwagen, rollator of rolstoel altijd af kunt leggen.

DOMEIN 6: TOERISME EN DRUKTE IN DE STAD

Op weg naar 750 jaar Amsterdam – nieuw imago – wethouder Toerisme

Onze visie

In 2025 is onze stad 750 jaar oud. Dat is een prachtige mijlpaal om naar uit te kijken en om naar toe te werken. Wat wij voor ons zien is een stad waar toeristen graag naar toe gaan, om onze rijkdom aan cultuur en historie te ervaren. Niet alleen het historische centrum – de binnenstad – maar ook de rest van Amsterdam wordt steeds meer bezocht. Het is voor een deel een ander soort toerist dan we voorheen gewend waren: deze nieuwe toerist besteedt meer, veroorzaakt geen overlast en is een graag geziene gast in onze culinaire en culturele wereld. Bezoekers zijn van harte welkom, zolang het niet ten koste gaat van het woongenot van onze bewoners.

Wat is het probleem?

Voor de corona-pandemie ging Amsterdam gebukt onder de last van overdadig toerisme: sommige delen van de binnenstad waren volgens de gemeentelijke ombudsman 'onleefbaar'. Naar die tijden willen wij niet terug. Tegelijkertijd willen we een gastvrije stad zijn. Veel horeca, kunstinstituten en het openbaar vervoer zijn afhankelijk van bezoekers. Wat ons te doen staat is om verder door te werken aan het veranderen van het imago van de stad. Ons erfgoed en het culturele aanbod komt daarbij centraal te staan. Wel willen wij af van het imago van seks- en drugspretpark. De zogenaamde 'magneetplekken' voor 'fout' toerisme – met name in de binnenstad en het Wallengebied - worden aangepakt.

Hoe willen we het aanpakken en wat willen we bereiken?

We willen toeristen aantrekken die komen voor de schoonheid van de stad: de grote rijkdom aan cultuur en erfgoed, onze uitstekende congresfaciliteiten en een gastronomisch aanbod van niveau. Op weg naar 2025 willen we samen – bewoners, bedrijven, instellingen en gemeente, als gelijkwaardige partners – werk maken van het nieuwe toerisme. Het is een volstrekt andere benadering dan voorheen - waar de vrije markt veel ruimte kreeg – en veel meer in lijn met het nieuw sociaal contract.

Voorstellen:

- We willen dat er een **wethouder Toerisme** komt, om de koers naar 2025 vast te houden. Deze wethouder werkt intensief samen met alle relevante partijen en heeft als taak het imago van onze stad te verbeteren. Wij willen dat een integraal **masterplan** komt om de balans in **wonen, werken** en **waardevol bezoek** te herstellen.
- **Creëer bewust bezoek** door in te zetten op **imagoverandering**: trek bezoekers aan die komen voor het unieke karakter van Amsterdam en die waarde toevoegen aan de stad.

- Wij zijn voor de invoering van de **Nachtwacht 2.0**. Handhavers en politieagenten zijn in de avond en nacht zichtbaar aanwezig op straat om wangedrag en overlast tegen te gaan.
- Wij willen een serie intensieve, grote **handhavingscampagnes** waarbij steeds tegen enkele specifieke overtredingen wordt opgetreden. We intensiveren de maatregelen tegen dealers van (nep)drugs.
- Richt de openbare ruimte beter in voor bewoners en bezoekers en zet in op **crowdmanagement**.
- **Geluidsoverlast** is een onacceptabele inbreuk op de leefbaarheid. Amsterdammers weten best dat geluid hoort bij een bruisende wereldstad. Maar zij hoeven niet te accepteren dat ze met grote regelmaat worden blootgesteld aan hinderlijk lawaai. Daarom komen wij met een **actieplan geluidsoverlast**. Wij staan voor strenge geluidsnormen voor **festivals en horeca** en een aanscherping van de normen voor ultralage bastonen. De stad moet ook het verbod op **versterkte muziek op boten** strenger handhaven. Daarnaast willen we betere afspraken voor de beperking van **bouwlawaai**. Bij overtreding moet snel en adequaat worden gehandhaafd.
- De gemeente heeft laatste jaren goede stappen gezet om de **vercommercialisering van de openbare ruimte** tegen te gaan. Wij willen dit beleid doorzetten, bijvoorbeeld een verbod op commerciële steigerdoeken in de hele stad.
- De gemeente moet meer doen om de **overlast door toeristische verhuur** aan te pakken. Handhavers van de gemeente moeten in staat zijn om binnen 30 minuten na een melding aanwezig te zijn.
- Het maximale aantal dagen dat mensen hun huis mogen verhuren aan toeristen (**Airbnb**) blijft dertig dagen.
- **Aanpassing toeristenbelasting**: maak van de toeristenbelasting een vast bedrag. Vereenvoudig de belasting en laat uitrekenen wat een goed tarief is voor de inkomsten van de stad.
- De afgelopen jaren heeft de gemeente te veel slecht doordachte regels voor **bed and breakfasts** ingevoerd. Wij willen die regels versimpelen en zo opstellen dat de kwaliteit van het aanbod het uitgangspunt wordt. De regels die we invoeren worden goed gehandhaafd om overlast te bestrijden.

DOMEIN 7: VEILIGHEID EN OPENBARE ORDE

Meer capaciteit bij de politie – andere aanpak - eigen verantwoordelijkheid

Onze visie

Amsterdam is een veilige stad waar veel mogelijk is, waar mensen zich vrij kunnen voelen en waar men geen slachtoffer wordt van bedreiging, intimidatie en geweld. Door extra politieagenten en met driehonderd extra handhavers maken we de stad veiliger. Speciale teams richten zich op het aanpakken van de georganiseerde misdaad. En het gebruik van harddrugs wordt niet geaccepteerd: mensen worden zich meer bewust van de negatieve gevolgen van hun drugsgebruik. Naast de overheid zetten ook inwoners, bedrijven en organisaties zich actief in om te voorkomen dat individuen kunnen afglijden naar criminaliteit of intolerant gedrag.

Wat is het probleem?

De politie doet wat ze kan maar heeft te kampen met grote personeelstekorten. Er is een gebrek aan mankracht en geld. Ondertussen hebben we te maken met zware criminaliteit, een groei in het wapenbezit onder jongeren, en een groeiende overlast door verwarde personen. Minder zichtbaar maar net zo goed een bedreiging voor de veiligheid in onze stad: criminele netwerken.

Amsterdam heeft een omvangrijke prostitutiesector. Prostitutie leidt tot mensonterende toestanden. Onder andere op de Wallen worden sekswerkers als etalagepoppen aan toeristen vertoond, worden vrouwen verhandeld als koopwaar, worden vrouwen stelselmatig uitgebuit en misbruikt. Deze misstanden mogen wij als samenleving niet accepteren.

Amsterdam heeft ook veel coffeeshops. In Amsterdam is het gebruik van cannabis onder jongeren veel hoger dan gemiddeld in Nederland. Jongerenwerkers beschrijven cannabisgebruik al jaren als het 'kernprobleem' van veel kwetsbare jongeren. Vele honderden melden zich jaarlijks met cannabisverslaving.

Het toenemend gebruik van drugs in onze stad, in het bijzonder cocaïne, is een groot probleem. Het wordt op allerlei plekken gebruikt: op de Zuidas, in een café en tot het studentenhuis om de hoek. De gebruikers van cocaïne houden een systeem van zeer zware criminele netwerken in stand, die de laatste jaren hebben geleid tot golven van liquidaties en het afglijden van vele jongens in diezelfde zware criminaliteit. Wij moeten Amsterdam bevrijden uit de klauwen van de drugsmaffia's.

Het wapenbezit onder jongeren is de afgelopen tijd sterk toegenomen en daarmee ook het aantal incidenten, soms met gruwelijke afloop. Inmiddels voelen sommige jongeren zich gedwongen om wapens mee te nemen om

zich te kunnen verdedigen. Dat is onacceptabel: deze wapenwedloop moet worden doorbroken. Wapens moeten de wijk uit.

Hoe willen we het aanpakken en wat willen we bereiken?

Het handhaven van de openbare orde en veiligheid is de kerntaak van de politie, in samenwerking met de burgemeester en het Openbaar Ministerie. Waar het om veiligheid gaat hebben we allemaal een verantwoordelijkheid te nemen. Afhankelijk van het onderwerp pleiten we voor samenwerkingsverbanden van kennisinstellingen, organisaties, ondernemers en buurtbewoners. Zij moeten meer betrokken worden bij het vinden van structurele oplossingen.

Voorstellen:

- Er moet flink worden geïnvesteerd in de **politiecapaciteit**: de politie staat voor complexe en veelzijdige uitdagingen als het gaat om handhaving van de openbare orde. Daar zijn simpelweg meer agenten voor nodig. Dit is een landelijke verantwoordelijkheid. De gemeente moet alles op alles zetten om de politie daarbij zo goed mogelijk te ondersteunen en te ontlasten.
- Er moet meer ruimte komen voor **specialistische teams** binnen de politie. Personeelstekorten en reorganisaties hebben een kaalslag veroorzaakt in specialistische kennis. Dit moet worden hersteld.
- We investeren in de handhaving door **driehonderd extra handhavers** aan te nemen en op te leiden voor een aantal cruciale handhavingstaken. Deze werken goed samen met de politie.
- **Cameratoezicht** is een goed middel: het voorkomt een deel van de criminaliteit en is enorm behulpzaam bij de opsporing van daders. Wij willen dat de gemeente het initiatief neemt om ook meer bewakingscamera's van ondernemers en bedrijven te kunnen koppelen aan de meldkamer van de politie.
- Wij zijn voorstander van het gebruik van **bodycamera's** bij agenten. Onderzoek toont aan dat agenten zich veiliger voelen wanneer zij zo'n camera dragen en dat mensen zich beter gedragen.
- **Prostitutie** in Amsterdam gaat te vaak gepaard met dwang, mensenhandel en andere vormen van criminaliteit. Bovendien moet er een einde komen aan de **drukke en overlast op de Wallen**. Niet alleen de buurt, maar ook de sekswerkers zelf zijn regelmatig slachtoffer van ongewenste intimidatie door bezoekers. De gemeente moet ondermijning tegengaan en de veiligheid van sekswerkers waarborgen. We investeren in de bestrijding van mensenhandel, in het verbeteren van uitstapprogramma's en de opvang. Ook willen we dat meer professionals in de gemeente, zowel

in de zorg als daarbuiten, worden getraind in het herkennen van signalen van mensenhandel.

- Raambordelen met vrouwen achter ramen zijn nu een belangrijke toeristische attractie. Dat is onwenselijk. Wij **sluiten de raambordelen** om van de **binnenstad weer een woongebied** te maken.
- Zolang de raambordelen op de Wallen niet zijn gesloten worden de sluitingstijden aangepast zodat deze samenvallen met die van de horeca.
- Wij willen een harder beleid tegen **drugs**. Niet alleen door het versterken van de capaciteit bij de politie, maar ook door een scherpe campagne, gericht op gebruikers van **cocaïne**. Iedere gebruiker draagt men bij aan de instandhouding van zware criminele netwerken, die verantwoordelijk zijn voor liquidaties en **ondermijning van de rechtsstaat**.
- Het verbod op **lachgas** willen we handhaven.
- Het CDA wil **geen verdere verspreiding van coffeeshops** door de stad. Voorlichting over drugsgebruik moet niet alleen gericht zijn op het beperken van de schadelijke consequenties van gebruik, maar vooral ook op het tegengaan van gebruik onder jongeren. We willen strenge controle op het ingezetenen criterium: **alleen inwoners van Amsterdams kunnen een coffeshop bezoeken**.
- **Drugstoerisme** moet actief worden ontmoedigd door strengere handhaving en door een Engelstalige publiekscampagne op reiswebsites en in toeristische gebieden.
- We willen **loktoeristen** of **mysteryshoppers** kunnen inzetten om te controleren of het ingezetenen criterium en de minimumleeftijd voor kopers van softdrugs ook daadwerkelijk wordt nageleefd. Dit middel wordt ook ingezet om **straathandel** tegen te gaan.
- Wij vinden **preventief fouilleren** een geschikt middel om wapenbezit tegen te gaan, net als controles op scholen in risicogebieden en inleveracties van wapens. Preventief fouilleren mag alleen binnen een aangewezen risicogebied, op grond van meldingen of incidenten, en op basis van duidelijke risicokenmerken (zoals leeftijd, geslacht of kleding die zeer geschikt is om wapens te kunnen verbergen).

- Wij willen een brede **maatschappelijk coalitie** (van sportclubs, scholen, rappers, ouders, enz.) **tegen wapenbezit**. Deze coalitie zet zich in tegen wapens en voor de promotie van wapen-inleveracties.
- De vele tijdelijke pilots over de aanpak van problemen met **verwarde mensen** moeten worden omgezet in een oplossing voor de langere termijn. Dit moet gebeuren in nauwe samenwerking met de gespecialiseerde zorg- en hulpverleners, de politie en de gemeente.
- Organisaties voor geestelijke gezondheidszorg krijgen de middelen om teams op te zetten die **24 uur per dag verwarde personen op kunnen vangen**, na een melding van de politie. We willen de hulp bij verward gedrag verbeteren door betere afspraken tussen de politie en de GGZ over de verdeling van de taken en door het vereenvoudigen van procedures binnen de wettelijke mogelijkheden.
- Religieuze instellingen en herkenbare LGTBIQ+-plaatsen of -uitgaansgelegenheden zijn nog altijd doelwit van **haat en discriminatie**. Wanneer er sprake is van dreiging dient er met prioriteit bewaking, zo nodig met cameratoezicht, te worden georganiseerd.
- In Amsterdam is ieder mens vrij om te denken en geloven wat hij wil. Maar wanneer radicaal denken en wantrouwen richting de samenleving en overheid wordt omgezet in radicaal handelen – **aanzetten tot geweld** – dan moet fel en krachtig worden opgetreden. De gemeente moet meer doen om dergelijke radicalisering – niet alleen jihadistische extremisme maar ook links-extremisme en rechts-extremisme - te bestrijden. Door goede samenwerking met relevante instellingen en sleutelfiguren moet de informatiepositie van de gemeente worden versterkt.
- Er moet meer geïnvesteerd worden in **jongerenwerkers** in buurt- en wijkcentra. Ook initiatieven van particulieren en maatschappelijke organisaties moeten worden gefaciliteerd. Een **samenwerkingsoverleg** tussen de betrokkenen (jongerenwerkers, scholen, politie, stichtingen, jeugdhulp, ouders) moet **structureel** vorm krijgen en intensiever betrokken worden bij het opstellen van beleid.

DOMEIN 8: WELZIJN, SPORT EN (JEUGD)ZORG

Met elkaar en voor elkaar – bestaanszekerheid – meer ruimte voor sport

Onze visie

We leven niet voor onszelf, maar zijn pas mens door met elkaar te leven. Waar wij er onderling niet uitkomen, daar springt de gemeente bij. Er is meer ruimte en steun vanuit de overheid voor de zorgvoorzieningen die onze samenleving nodig heeft. We hebben aandacht en oog voor mensen die minder goed mee kunnen komen. In de stad zijn genoeg goede en groene voorzieningen om te kunnen bewegen en sporten, ook voor mensen zonder ruim budget. De stad wordt beter toegankelijk voor mensen met een handicap: allerlei obstakels die er nu nog zijn worden verwijderd.

Wat is het probleem?

Eenzame ouderen, jongeren die in de knel komen, verwarde personen die over straat dwalen, minder hulp aan huis voor mensen die dat nodig hebben: er zijn veel mensen in Amsterdam die afhankelijk zijn van goede zorg. De bestaanszekerheid van veel mensen staat, zeker in een dure stad als Amsterdam, steeds meer onder druk. Voor een deel worden zij geholpen met regelingen die landelijk bedacht zijn, deels door gemeentelijke ondersteuning en voor een deel door initiatieven van stichtingen en vrijwilligers. Toch blijven groepen kwetsbaar of kunnen niet meekomen. Het is vaak lastig de weg te vinden in de wirwar van organisaties.

Maatschappelijke voorzieningen (zoals Huizen van de Wijk, praktijkruimten voor o.a. huisartsen) komen door de hoge vastgoedprijzen steeds meer onder druk te staan. Het wordt ook steeds moeilijker voor zorgpersoneel om in de stad te wonen, terwijl er steeds meer ouderen in de stad wonen die zorg nodig hebben. De stad vraagt om meer ruimte voor sport en beweging, in een groenere en gezondere omgeving.

Hoe willen we het aanpakken en wat willen we bereiken?

Het garanderen van bestaanszekerheid en toegankelijke zorg (voor jong en oud) is een kerntaak van de overheid en dus van de gemeente: zij moet de regie op zich nemen. Er moet voldoende betaalbare werk- en woonruimte zijn voor aanbieders van zorg. Wij willen inzetten op positieve gezondheid: voorkomen is beter dan genezen. Veel ziekte wordt voorkomen door te zorgen voor een gezonde, veilige en stabiele leefomgeving. Mocht iemand hulp nodig hebben en de directe sociale omgeving kan dit niet (meer) bieden, dan moet er een betrouwbaar vangnet zijn.

Voorstellen:

Zorg

- **Meer samenwerken** als basis voor de zorg. Wij willen af van ingewikkelde aanbestedingen en we willen langdurige contracten binnen de jeugdhulp en de Wmo.
- Op **regionaal** niveau werkt Amsterdam voor de zwaardere zorg samen met de buurgemeenten om te komen tot een volledig regionaal zorgaanbod. Daarbij stemmen we de procedures op elkaar af zodat de zorgaanbieders niet voor iedere gemeente een andere procedure moeten volgen.
- Wij willen een **inkomensafhankelijke eigen bijdrage vragen voor huishoudelijke hulp** binnen het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo). Voor overige voorzieningen willen wij het abonnementstarief handhaven.
- In de wijk willen we dat de eerstelijnszorg zoveel mogelijk als één team samenwerkt. Amsterdam heeft sinds kort **buurteams**. Het is nooit leuk om zorg nodig te hebben, maar iedere keer een andere zorgverlener maakt anoniem, een vertrouwd gezicht is belangrijk, dit kan door het verloop van personeel te beperken.
- Ongeveer 60.000 Amsterdammers zijn mantelzorger, waarvan geschat 10.000 overbelast zijn. 11% van 65-plussers en 33% van 85-plussers ontvangt mantelzorg. 8% van volwassen mantelzorgers maakt gebruik van regelingen van de gemeente. We willen **meer waardering en ondersteuning voor mantelzorgers**, bijvoorbeeld door het eenvoudiger te maken om dagopvang aan te vragen of respijtzorg te regelen. Het jaarlijkse mantelzorgcompliment (een cadeautje voor de mantelzorger) blijft bestaan.
- Huisartsen, fysiotherapeuten, logopedisten en andere zorgverleners hebben een **praktijkruimte** nodig. Wij willen voldoende maatschappelijk vastgoed om de zorg voor de stad te behouden.
- We hebben goed contact met de **huisartsen** en overleggen met hen over de verdeling van de **zorg voor onverzekerde daklozen**. Vestiging van huisartspraktijken die zorg bij voorkeur via een beeldscherm verlenen moet ontmoedigd worden.

Gezondheid en sport

- We zetten in op **preventie en gezond leven**, waarbij de gemeente, zorgverleners, zorgverzekeraars en zorgorganisaties samenwerken. We betrekken sportverenigingen en buurtsportcoaches bij het preventiebeleid en we zetten bekende sporters in als ambassadeurs voor een gezonde leefstijl. Ook starten we actieve beweegprogramma's en we zetten vroegtijdig **preventieprogramma's** in tegen **roken** (zoals de campagne "Op weg

naar een **rookvrije generatie**") en **druggebruik**. In het bijzonder willen wij meer voorlichting naar jongeren over de mogelijke gevolgen van het gebruik van **lachgas**.

- Sport zorgt ervoor dat mensen bewegen, maar het verbindt mensen ook. Sportverenigingen zijn het kloppend hart van de sport in de stad. Wij koesteren en versterken **sportverenigingen** en willen meer voorzieningen voor sport en beweging in de openbare ruimte. Sportverenigingen kunnen bij de gemeente een aanvraag doen om op bestuurlijk en financieel beleid ondersteund te worden.
- Er moet een convenant tegen **gokverslaving** komen, zeker nu de online markt is vrijgegeven. Dit wordt opgesteld en afgesloten door banken, verslavingszorg, gemeente, aanbieders van fysieke en online gokactiviteiten en ervaringsdeskundigen.

Armoede en bestaanszekerheid

- Wij willen dat zo min mogelijk kinderen in armoede opgroeien. De komende periode willen we het **aantal kinderen dat in armoede leeft** minimaal halveren. De 22.000 kinderen in Amsterdam die vanwege financiële middelen niet kunnen sporten worden actief gezocht en geholpen door ze op mogelijkheden voor steun of korting te wijzen (via particuliere fondsen, scholen, jongerenwerkers en stichtingen).
- Ook arme gezinnen moeten mee kunnen doen in de **digitale samenleving**, waar nodig draagt de gemeente bij in de kosten (bijvoorbeeld door de hulp bij de aankoop van een computer en internettoegang).
- Er komt een onderzoek naar een **nieuwe Amsterdamse norm voor bestaanszekerheid**, in samenwerking met het Nibud en maatschappelijke organisaties. Op basis daarvan wordt het armoedebeleid verder aangescherpt en aangevuld.
- Schuldhelpverlening moet zo vroeg mogelijk ingezet worden om **uithuiszettingen** te voorkomen. Dit geldt in het bijzonder voor gezinnen met kinderen die uit een (koop)woning dreigen te worden gezet.

Jongeren

- Bij de Jeugdzorg vinden we het belangrijk **onderscheid te maken tussen gewone opvoeding en Jeugdzorg**. Veel dingen kunnen met behulp van familie of vrienden worden opgelost. Als een gezin echt hulp nodig heeft moet Jeugdzorg beschikbaar zijn.

- Het CDA wil dat kinderen met jeugdhulp het recht krijgen om iemand uit hun eigen omgeving te betrekken bij belangrijke zorgbesluiten. Deze **steunfiguur** is geen professional, maar een goede bekende, zoals een familielid, de buurman of de trainer van de voetbalclub.
- We willen dat de gemeente Amsterdam extra begeleiding en steun geeft aan de ouders die slachtoffer zijn van de **Toeslagenaffaire**.
- Veel problemen bij kinderen die Jeugdzorg nodig hebben blijken te herleiden tot echtscheidingen of ernstige spanningen binnen het gezin. Wij willen dat Buurtteams **laagdrempelige relatiehulp** gaan aanbieden. Ook willen we woonvormen realiseren die tijdelijke opvang bieden voor ouders met kinderen in een echtscheidingssituatie.

Kwetsbaren in de samenleving

- Wij streven naar (financiële) ondersteuning van maatschappelijke organisaties die **kwetsbare personen** helpen veilig terug te keren in de samenleving (aangesloten bij het Platform Opvang Instellingen Amsterdam). Wij ondersteunen de buurtteams om actief kwetsbare personen te benaderen en vroegtijdig hulp te bieden. Vrijwilligers die bij kwetsbare mensen op bezoek willen kunnen gaan wordt een platform en ondersteuning geboden. Amsterdammers kunnen 24 uur per dag terecht bij een centraal telefoonnummer als zij zich zorgen maken over een buurtgenoot.
- Er zijn steeds meer mensen dakloos. Het probleem wordt verergerd door de woningnood. Uitgangspunt moet zijn en blijven: **niemand slaapt in Amsterdam gedwongen op straat**. Dat vereist de komende jaren een grote inspanning van alle betrokken partners, zoals het Leger des Heils, woningcorporaties, gemeente en andere instellingen. Door goede afstemming moet worden ingezet op preventie om dakloosheid te voorkomen. Daarnaast zijn er meer woon- en opvangplekken nodig.

Iedereen doet mee

- Mensen met een beperking moeten volledig mee kunnen doen in de samenleving. We voeren het **VN-verdrag Handicap** zoveel mogelijk uit, in overleg en in samenwerking met mensen met een beperking.
- **Sportvoorzieningen en openbare gebouwen** moeten voor ieder **goed toegankelijk** zijn. Waar mogelijk willen we dat mensen met en zonder beperking samen kunnen sporten en bewegen. Dit moet echter niet leiden tot een afname van sportmogelijkheden voor mensen met een beperking.

- Bij maatschappelijk belangrijke voorzieningen, zoals sportvoorzieningen, winkelgebieden en openbare gebouwen, zorgen we voor voldoende **gehandicaptenparkeerplaatsen**.

Ouderen

- Bij de zorg voor **kwetsbare ouderen** is coördinatie essentieel. De gemeente bevordert de samenwerking tussen eerstelijnszorg en informele zorg (centrale rol voor wijkverpleegkundige), zorgt dat de oudere **één aanspreekpunt** heeft voor zorg en ondersteuning (casemanager). Thuiszorgmedewerkers kunnen op één plek signalen kwijt bij zorgen.
- Samen met de buurtteams, huisartsen, medisch specialisten, vertegenwoordigers van Alzheimer Nederland en ouderennetwerken kijken we naar de mogelijkheden om de zorg voor ouderen met **dementie** in de stad te verbeteren.
- We zetten ons in om **eenzaamheid** onder onze inwoners, en met name ook bij ouderen, zoveel mogelijk tegen te gaan. We streven naar huisbezoeken voor alle ouderen. We zetten extra in op het bevorderen van contact tussen ouderen en jongeren, bijvoorbeeld vanuit de maatschappelijke dienstplicht. Maar wij willen ook dat scholen, bedrijven (mkb) en verenigingen vaker een beroep doen op ouderen om als vrijwilliger, coach of mentor hun kennis en ervaring te delen met jongere generaties. **Wijkcentra en Huizen van Wijk** waar buurtgenoten elkaar kunnen ontmoeten en kunnen leren kennen zijn onmisbaar.
- Wij willen meer variatie in het aanbod van **woonvormen voor ouderen** in de nabijheid van zorg. We ondersteunen verpleeghuizen die ruimte nodig hebben om uit te breiden. Daarnaast zorgen we voor een gevarieerd aanbod van nieuwe vormen van wonen en zorg. We willen het oprichten van zorgcoöperaties faciliteren.
- Wij zetten in op het **behoud van voorzieningen** zoals een huisarts, fysiotherapeut, apotheek, pinautomaat en de openbare bibliotheek in de buurt.
- Op hogere leeftijd worden **ouderen** kwetsbaarder voor oplichting en kleine criminaliteit, ook via het internet. Wij geven meer voorlichting en willen dat de politie, banken en bedrijven extra aandacht geven aan meldingen en aangiften van ouderen.

DOMEIN 9: WERKGELEGENHEID, FINANCIËN EN ECONOMIE

Steun het mkb – werk/stageplekken – breder dan Amsterdam kijken

Onze visie

Amsterdam heeft een robuuste, diverse en levendige economie waar zowel de grote spelers (onze luchthaven Schiphol, de haven en grote internationale ondernemingen) als het midden- en kleinbedrijf kunnen floreren. Werknemers vanuit de hele wereld willen graag komen wonen en werken in onze stad. Onze kenniseconomie krijgt een extra impuls door samenwerking van kennisinstellingen en ondernemers. Tegelijkertijd biedt onze economie genoeg ruimte aan jongeren die stage- of leerplekken nodig hebben. Voor medewerkers in cruciale beroepen wordt het makkelijk gemaakt om naar hun werk te gaan of om een betaalbare woning te vinden.

Wat is het probleem?

Amsterdam kent een bijzonder veelzijdige economie, waarbij Schiphol, de haven en de Zuidas een grote rol spelen. Daarnaast hebben we veel kennisinstellingen in de stad en hebben we een breed en divers aanbod van het midden- en kleinbedrijf (mkb). Naast Schiphol en grote internationale bedrijven heeft ook het mkb zware klappen gekregen in de coronacrisis. Onze lokale economie en de lokale ondernemers hebben het zwaar. En zij niet alleen: ook (toekomstige) werknemers lopen tegen muren op. Voor jongeren die de arbeidsmarkt op willen gaan zijn te weinig geschikte stage- en leerplekken. En voor cruciale beroepen (zoals leerkrachten, zorgmedewerkers en politieagenten) is er nauwelijks geschikte woonruimte of zijn er problemen met woon-werkverkeer.

De kenniseconomie is al jaren een speerpunt van de gemeente. Dat heeft economische effecten (groei van bepaalde diensten en producten) maar ook sociale gevolgen. Veel westerse migranten verhuizen naar Amsterdam om zich hier voor langere tijd te vestigen. Wat echter wordt nagelaten is om hen de kans en mogelijkheden te geven een echte band met onze stad aan te gaan. Dit leidt tot een zachte tweedeling van expats en 'echte' Amsterdammers, terwijl het grootste deel van deze kenniswerkers vaak niets liever willen dan 'een Amsterdammer te zijn'. Amsterdam is van oudsher een stad waar veel migranten naar toe komen, om hun eigen geluk na te streven en om bij te dragen aan het welzijn van de stad. Wij koesteren ons karakter van een gastvrije stad maar sluiten niet onze ogen voor de wrijving die soms gepaard gaat met immigratie.

Wat we ook constateren is dat de aansluiting tussen onze stad en de omliggende gemeenten en bedrijven beter kan. Er is nog veel te winnen in de regio rondom Amsterdam: de Metropoolregio Amsterdam.

Hoe willen we het aanpakken en wat willen we bereiken?

De grote spelers (Schiphol en de haven) doen vaak rechtstreeks zaken met de gemeente, net als grote internationale bedrijven: ze zijn van onmisbare waarde als economische motoren voor de stad. Tegelijk hebben deze spelers veel invloed op onze lokale economie, op de werkgelegenheid en het uiterlijk of leefbaarheid van de stad. Onbekend maakt onbemind, en voor veel inwoners van Amsterdam staan de voordelen van de haven en Schiphol ver van hun belevingswereld. Hier valt nog veel terrein te winnen.

Schiphol is een enorm belangrijke motor van onze economie. Tegelijkertijd zorgt de luchthaven voor geluidsoverlast en vervuiling. De gemeente dient de belangen van haar inwoners te verdedigen ten opzichte van de luchthaven. Schiphol moet verduurzamen en minder overlast veroorzaken, wil het in de toekomst verder kunnen groeien.

De haven is onlosmakelijk verbonden met de geschiedenis en de toekomst van de stad. De haven en de bedrijven in het havengebied leveren een onmisbare bijdrage aan onze economie. Het beleid van de gemeente moet erop gericht zijn de fundamentele logistieke rol te behouden en versterken. Maar ook in de haven wordt ruimte schaars: plannen voor woningbouw moeten niet ten koste gaan van het behoud van cruciale bedrijven en werkgelegenheid. Daarom komt er een heroverweging van een deel van de plannen voor Haven-Stad. Het gebied kan bovendien een belangrijke rol spelen in de energietransitie: daar is ook veel ruimte voor nodig.

Bedrijven, met name de grote ondernemingen, moeten hun verantwoordelijkheid nemen om onze leefomgeving schoon te houden en bewuster met energie om te gaan. Als gemeente kunnen we voorwaarden stellen die bijdragen aan een schonere stad en gezondere werkplekken. Hiertegenover staat ook dat Amsterdam zonder grote en kleine bedrijven en ondernemingen minder economische dynamiek en aantrekkingskracht zal hebben. Daarom vinden wij ook dat er ruimte moet zijn – met oog voor de belangen van inwoners en de natuur - voor bedrijven, Schiphol en de haven om zich verder te ontwikkelen.

Voorstellen:

- De coronacrisis heeft de Amsterdamse economie hard getroffen. De gemeente moet de komende jaren hard aan de slag om het **herstel** te ondersteunen en te werken aan een **meer diverse economie** met een **open vestigingsklimaat**. Naast de economie en diensten, moet Amsterdam ruimte houden en bieden voor productie, de maakindustrie en circulaire bedrijvigheid.
- Om verschillende vormen van werkgelegenheid te behouden moeten **bedrijven** de **ruimte** krijgen. Het belang van werkgelegenheid moet eerder en beter worden meegewogen in planvorming. Amsterdam kan de grote ruimtelijke en economische

vraagstukken niet alleen oplossen: een betere samenwerking met het Rijk en met gemeenten in de regio is vereist.

- De **luchthaven Schiphol** moet actiever bijdragen dragen aan een betere leefomgeving voor Amsterdammers. Schiphol kan groeien als de publieke doelstellingen gehaald worden. Minder nachtvluchten over dichtbevolkte gebieden is daarbij een voorwaarde.
- Zorg voor **betere voorzieningen** voor mensen met **cruciale beroepen**, zoals zorgmedewerkers, leerkrachten en politieagenten. Biedt waar mogelijk ondersteuning bij het vinden van betaalbare **woonruimte**. Geef ruimere compensatie voor het gebruik van **openbaar vervoer**, ook als ze van buiten de stad komen. En wees ruimhartiger in het verstrekken van (al dan niet gratis) **parkeervergunningen** voor deze doelgroep.
- De **kenniseconomie** is een belangrijke economische pijler voor Amsterdam. Zowel met *healthcare* als met *artificial intelligence* heeft Amsterdam zichzelf duidelijk gevestigd (met name ook door de aanwezigheid van het Europees Geneesmiddelenbureau (EMA)). Daarom willen wij dicht bij de kennisinstellingen ruimte maken voor een **technische hub** om zo meer dwarsverbanden te creëren tussen jonge kenniswerkers en bedrijven.
- Naast de kennisindustrie is ook de **maakindustrie** cruciaal voor een diverse en daarmee robuuste stedelijke economie. De gemeente zorgt ervoor dat er betaalbare ruimte voor verschillende vormen van maakindustrie blijft. Herontwikkeling van succesvolle bedrijventerreinen voor woningbouw kan alleen als er duidelijkheid is of en hoe deze bedrijven kunnen worden verplaatst.
- Amsterdam drijft op de verscheidenheid aan kennis. Wij willen daarom actiever optrekken met bedrijven en ondernemers om meer **betaalde stageplekken** te realiseren. We hebben vooral meer technisch geschoolde werknemers nodig om het hoofd te bieden aan de uitdagingen waar Amsterdam voor staat. Daarom willen we een focus op stages en **leerplekken** voor jonge werknemers in techniek, IT en zorg.
- Voor de haven en voor de werkgelegenheid is het cruciaal om een grote **scheepsreparatiewerf** te behouden. De gemeente werkt niet mee aan plannen voor woningbouw op de locatie van Damen Shipyards, tenzij in goed overleg met het bedrijf wordt besloten tot een mogelijke verhuizing, waarbij de scheepswerf voor de regio behouden blijft. De gemeente draagt dan in belangrijke mate bij aan een eventuele verplaatsing.

- We willen een **Ondernemersbalie** om (startende) kleine ondernemers voor te lichten en (juridische) hulp te bieden als het gaat over aansprakelijkheids- en bedrijfsrisico's. Veel ondernemers zijn niet op de hoogte van (financiële) verplichtingen ten gevolge van ongevallen, ook onder hun personeel, of kunnen meer hulp gebruiken als ze financieel in de klem komen te zitten.
- Wij willen vertegenwoordigers van **Amsterdamse ondernemers** bij urgente problemen of thema's **vanaf het begin betrekken** in het bedenken van **nieuw beleid**.
- Samen met winkeliers en winkeliersverenigingen maken we afspraken over de **bevoorrading van winkelstraten** en -gebieden. We maken het eerste uur parkeren bij winkelgebieden gratis.
- **Bedrijven** hebben een maatschappelijke verantwoordelijkheid voor hun omgeving en hun personeel. Samen met de gemeente **de stad schoonhouden**, leefbaar houden, zorg dragen voor vervoer naar werk, zorg dragen voor ontlasting van personeel in zware beroepen. Dit kan vorm krijgen in een convenant of een keurmerk. De spelregel dat horecaondernemers hun eigen stoep moeten schoonmaken, breiden we uit naar alle ondernemingen waar consumenten komen
- Dagelijks bestellen Amsterdammers tienduizenden producten online. De gemeente gaat in gesprek met **webwinkels en andere e-commercepartijen** om een positieve bijdrage te leveren aan het schoonhouden van de stad (denk aan het recyclen van kartonnen dozen) en het investeren in leefbaarheid (zoals kerstversiering in de openbare ruimte).
- We willen meer **ruimte, ondersteuning en waardering** voor **lokale ondernemers**. In de binnenstad zijn te veel winkels enkel gericht op massatoerisme. We willen terug naar een lokale economie die verankerd is in buurten en die voldoet aan de noden en wensen van lokale gemeenschappen.
- Maak meer werk van samenwerking met bedrijven voor re-integratietrajecten voor mensen die **langdurig werkloos** zijn.
- In tijden van crisis wordt er **geen belasting verhoogd**. Wij willen de komende jaren geen lastenverzwaringen voor Amsterdamse bedrijven.
- We stoppen met het huidige **vergunningenbeleid voor de rondvaart**. In plaats daarvan kunnen bestaande reders door met hun bedrijf, behouden we historische boten, en zetten in op **betere**

handhaving om overlast op het water te voorkomen. We verlagen tijdelijk de lasten.

DOMEIN 10: WONEN

Heilige huisjes afbreken – eigen verantwoordelijkheid – breder denken dan Amsterdam

Onze visie

Wij willen voldoende woningen, betaalbare woningen, en kwalitatief goede woningen in en om Amsterdam te creëren. Daarom moeten we nu duidelijke keuzes maken. We ontkomen er niet aan om sommige heilige huisjes af te breken en breder te denken dan alleen de stadsgrenzen van Amsterdam. De grootste grondbezitter van de stad is de gemeente zelf. Met meer gedifferentieerde grondprijzen kan de gemeente de bouw van grotere gezinswoningen, doelgroepenwoningen en méér woningen realiseren. De gemeente moet bovenwettelijke eisen loslaten en zich meer als partners van vastgoedontwikkelaars opstellen dan als tegenstander.

We willen drie Amsterdamse Woondeals tussen gemeente, commerciële partijen en corporaties, zoals dit ook in andere steden is gedaan: voor nieuwbouw, voor kwaliteit van de woningen en voor prijzen. Ten aanzien van eigenaren van een woning met erfpacht heeft de gemeente een ereschuld te vereffenen: dit probleem is zo groot dat het in een apart hoofdstuk is opgenomen.

Veel van de mensen die in Amsterdam werken, wonen in een van onze omliggende gemeenten. Met beter openbaar vervoer en intensieve samenwerking met onze burens kunnen we het probleem van woningnood in onze stad verzachten. De harde verdeelsleutel van het soort woningen dat gebouwd mag worden wordt soepeler: hierdoor krijgen bouwers meer speelruimte om te bouwen. De doorstroming in het woningenbestand gaat soepeler: er komt meer geschikte huisvesting voor ouderen.

Wat is het probleem?

Er is crisis in de volkshuisvesting. Er zijn te weinig woningen in en om Amsterdam. De prijzen van vrije sector huurwoningen worden te hoog, de kwaliteit van sociale huurwoningen is vaak te laag en de wachtlijsten te lang. Met name voor de middenklasse dreigt de stad onbetaalbaar te worden. Gezinnen verlaten de stad. Het algemeen belang van goede volkshuisvesting raakt uit zicht.

De krapte op woningmarkt is een van de grootste en meest hardnekkige problemen van de stad. Er zijn simpelweg te weinig woningen beschikbaar. Tot 2050 moeten er 150.000 tot 250.000 woningen worden bijgebouwd.

De kosten van woningen in de vrije sector zijn te hoog en stijgen te hard. Er komen te weinig nieuwe woningen beschikbaar omdat er te weinig gebouwd wordt. Afgelopen jaren zijn de streefcijfers geen enkele keer gehaald. Extra eisen die de gemeente Amsterdam stelt aan woningbouw

in combinatie met hoge grondprijzen maken het realiseren van nieuwe woningen lastig.

Wat ook helpt is om niet hardnekkig vast te houden aan de verdeelsleutel waaruit nieuwbouwprojecten moeten bestaan. Amsterdam hanteert nu het 40-40-20-principe. Dat wil zeggen dat er bij nieuwbouw 40% sociale huur, 40% middeldure huur en 20% dure huur of koop gebouwd wordt. De sociale huur is bedoeld voor inkomens tot één keer modaal en middeldure huur voor huishoudens tot 1,5 keer modaal. Wat ons betreft is een verdeling van 30-40-30 wenselijker. We moeten ons vooral ook richten op een betere doorstroming en meer koopwoningen. Als er meer woningen in de middelhuis beschikbaar komen, verhoogt dat de doorstroming vanuit de sociale huur. Zo komen er meer woningen voor alle doelgroepen vrij. Wat helpt is als er meer seniorenwoningen worden gerealiseerd, bij voorkeur in de wijken. Nu wonen senioren nog vaak in woningen die ruimer zijn dan hun woonbehoefte – maar zij kunnen nergens anders heen. Dit houdt de krapte op de woonmarkt in stand.

De kwaliteit van de bestaande woningen laat vaak te wensen over. Ruim 100.000 woningen hebben bijvoorbeeld nog enkel glas. Er is niet altijd goed zicht op de kwaliteit van woningen en het onderwerp krijgt te weinig aandacht. Zo kon het gebeuren dat bewoners in Amsterdam Noord geconfronteerd werden met problemen door loden leidingen. Ook zijn er te veel schimmel- en tochtwoningen.

Er is geen makkelijke snelle oplossing voor het woonprobleem. Uiteraard: meer bouwen is onderdeel van de oplossing. Wat we nodig hebben zijn kwalitatief goede, duurzame woningen die gebouwd worden op grond die niet voor de hoofdprijs door de gemeente verkocht wordt.

Hoe willen we het aanpakken en wat willen we bereiken?

Burgers hebben recht op een dak boven hun hoofd. De gemeente moet de juiste voorwaarden creëren om dit te realiseren. Dit moet in samenwerking gebeuren met woningcorporaties, ontwikkelaars, investeerders en huiseigenaren. De overheid moet daarbij vooral transparant zijn en het algemeen belang dienen.

Voorstellen:

Stimuleer bouwen

- We willen dat de gemeente de manier waarop de **grondprijs** wordt berekend **aanpast**. Zo kunnen investeerders gestimuleerd worden om meer woningen te bouwen die voor langere tijd tegen een betaalbare prijs verhuurd worden.
- De gemeente moet **Amsterdamse Woondeals** sluiten om de woningbouw te versnellen en de kwaliteit van de bestaande voorraad te verbeteren. Hierbij trekken gemeente, **ontwikkelaars**,

beleggers en corporaties op als partners in het oplossen van de woningnood.

- Voor **tenders** stellen we als eis dat inschrijvers zowel de financiën als plannen voor elkaar hebben. Zo verkleinen we het risico dat projecten stil komen te liggen.
- **Bouwvergunningen** moeten sneller worden uitgegeven, onder andere door vergunningsaanvragen snel af te handelen en door inspraak vanuit omwonenden direct serieus te nemen zodat omwonenden niet naar de rechter hoeven.
- Bij onvoldoende woonruimte binnen onze stadsgrenzen, kijken we ook daarbuiten. We willen dat er meer **groeikernen buiten de stadsgrenzen** komen, in goed en schappelijk overleg met onze buurgemeenten.
- We starten met de aanleg van **nieuwe eilanden in het IJ** voorbij IJburg 2. Op het water is ruimte. Als we nu de voorbereidingen beginnen dan kunnen de werkzaamheden direct aansluitend op Strandeiland beginnen.

Kwaliteit woningen

- We moeten niet alleen veel en snel bouwen, maar ook **mooi bouwen**. Daarom wordt bij nieuwbouw en transformatie expliciet aandacht geschonken aan esthetiek en stijl.
- Op sommige locaties van de stad is **hoogbouw** gepast, maar op veel plekken leidt het niet tot goede stedenbouw en past het niet bij de stedenbouwkundige tradities van Amsterdam.
- In de samenwerkingsafspraken met deze corporaties moeten afspraken gemaakt worden om de kwaliteit van de sociale huurwoning in Amsterdam versneld te verbeteren, te beginnen in wijken met de grootste achterstand. Om de kwaliteit te monitoren, moet een verplichte **kwaliteitskaart voor de sociale huurwoningen** ingevoerd worden.
- Om **particuliere eigenaren van sociale huurwoningen** te stimuleren hun woning in het sociale segment te blijven verhuren stelt de gemeente een jaarlijkse subsidie beschikbaar voor de beheerkosten van sociale huurwoningen, mits de woning in het sociale segment verhuurd blijft.

Doorstroming en soorten woningen

- Wij vervangen het 40-40-20-principe door **30-40-30**. Dit principe wordt toegepast op buurniveau: niet per bouwproject. Daarnaast

willen we een **betere doorstroming** realiseren: hierdoor komen er meer woningen beschikbaar in het middensegment (woningen voor mensen die net te veel verdienen om in aanmerking te komen voor een sociale huurwoning).

- **Scheefwoners** worden gestimuleerd om hun woning van de corporatie te kopen.
- Ontwikkelaars die dat goed kunnen onderbouwen kunnen voorstellen doen om hier op projectbasis 0-100-0 van te maken, zodat er meer **woningen in het middensegment** beschikbaar komen. Ook bij transformaties van niet-verhuurbare kantoorgebouwen is veel meer flexibiliteit geboden.
- De gemeente voert een **opkoopbescherming** en **zelfwoonplicht** in.
- In de samenwerkingsafspraken met **woningbouwcorporaties** moet de gemeente afspreken dat er zo min mogelijk begane grond woningen meer verkocht worden door corporaties en er **meer woningen voor senioren en kwetsbare groepen** beschikbaar komen.
- Wanneer **ouderen** – die in een sociale huurwoning van een particuliere eigenaar wonen – vanwege hun ouderdom moeten verhuizen dan spant de gemeente zich in om een **passende woonruimte** te vinden.
- Werknemers in **cruciale beroepen** moeten voorrang krijgen bij het vinden van een huurwoning: onderwijskoepels en woningbouwcorporaties moeten worden gefaciliteerd en gestimuleerd om hier werk van te maken.

FUSIE WEESP

Na de verkiezingen in maart 2022 wordt Weesp samengevoegd met Amsterdam. Het CDA in Weesp was tegenstander van de samenvoeging, maar de partij respecteert uiteraard de democratisch genomen beslissing.

In het Bestuurlijk Akkoord Weesp-Amsterdam is vastgelegd onder welke voorwaarden de samenvoeging zal plaatsvinden. Kern van het akkoord is dat 'de nabijheid van bestuur voor Weespers' gegarandeerd blijft. Belangrijke pijlers van het akkoord zijn de veertien kernwaarden: deze vormen de leidraad voor de komende vier jaar van het CDA in de bestuurscommissie. Dit betekent dat we ons zullen houden aan de volgende punten:

- Weesp krijgt een gekozen volksvertegenwoordiging in de vorm van een **eigen bestuurscommissie**, gelijktijdig met de gemeenteraadsverkiezingen. Voor deze verkiezing van de bestuurscommissie heeft CDA Weesp een **eigen programma**.
- De bestuurscommissie voor Weesp kiest uit haar midden een dagelijks bestuur, dat binnen de stedelijke (beleids)kaders van Amsterdam **eigen afwegingen en keuzes** kan maken. De taken en bevoegdheden worden binnen de wettelijke kaders afgestemd op de Weesper context.
- De bestuurscommissie van Weesp kan beschikken over een **eigen (buurt)budget**.
- De **begroting 2022** van de gemeente Weesp zoals vastgesteld door de gemeente Weesp wordt **integraal overgenomen** door de gemeente Amsterdam
- Het dagelijks bestuur van Weesp heeft een **directe samenwerkingslijn** met een van de collegeleden van Amsterdam.
- Weesp wordt tijdelijk een 'stadsgebied' en **sluit nog niet aan bij een stadsdeel**.

De structuur zoals hierboven beschreven is een pilot. Na drie jaar zal deze kritisch tegen het licht worden gehouden. De belangrijkste vraag daarbij is of de nabijheid van bestuur in Weesp voldoende tot uiting is gekomen. De uitkomsten van deze evaluatie zijn uitgangspunt voor de verdere integratie van Weesp in het bestuurlijk stelsel van Amsterdam.

Naast bovenstaande punten uit het akkoord zal het CDA zich in Weesp stevig inzetten op de volgende onderwerpen:

- Bij woningbouw worden (naast sociale huurwoningen) vooral ook betaalbare woningen in het middensegment gerealiseerd.
- Geen hoogbouw tussen laagbouw: we gaan niet hoger bouwen dan de huidige bouwhoogte.
- Beleid ten aanzien van de binnenstad moet niet alleen gericht zijn op consumenten maar ook op het leefbaar houden voor de inwoners.
- Bij gemeentelijke uitwerking van het domein zorg en welzijn moet er veel ruimte blijven voor de kracht van de Weesper samenleving: de inzet van vrijwilligers.
- Weesper verenigingen blijven aandacht en steun krijgen bij het beheer en onderhoud van hun accommodaties en hun activiteiten. Zij vormen het cement van de Weesper samenleving.
- Stoepen en fietspaden zijn goed onderhouden en veilig. Er zijn voldoende routes waar Weespers kunnen lopen, rollen en fietsen zonder hinderlijke obstakels zoals reclameborden, fietswrakken, vuilcontainers en terrassen.

Meer informatie over de standpunten en kernwaarden van CDA Weesp kunt u vinden op www.cda-weesp.nl.

VERANTWOORDING

De programmacommissie bestond uit negen leden en werd bijgestaan door tal van betrokken deskundigen. Bij ieder domein was een lid van de commissie de inhoudelijke kartrekker en fungeerde een (of meerdere) commissielid (of -leden) als secondant: zij waren verantwoordelijk voor de inhoud van dat hoofdstuk. De kartrekkers hebben contact gezocht met deskundigen en hun oor te luister gelegd bij een diverse groep van maatschappelijke organisaties die met hun poten in de modder staan.

Er is er veelvuldig contact geweest met onze fractie in de gemeenteraad. Ook zat er namens de fractie een vertegenwoordiger in de programmacommissie, evenals iemand namens het bestuur. Twee onderdelen van het programma zijn buiten de commissieleden om tot stand gekomen: het betreft het hoofdstuk over erfpacht en het deel over de fusie Weesp met Amsterdam. Het erfpachthoofdstuk is opgesteld door fractievoorzitter en lijsttrekker Diederik Boomsma. De inhoud van het stuk over de fusie Weesp met Amsterdam is door het CDA Weesp aangeleverd.

De commissie kwam in verschillende sessies tussen mei en oktober 2021 bijeen – offline en online. In die sessies werden de domeinen besproken, waar nodig discussie gevoerd en werden de domeinen steeds verder aangescherpt. Daarnaast zijn er tijdens de vormende fase van het programma online sessies geweest voor leden, waar zij hun inbreng konden geven of vragen konden stellen.

De commissie heeft enkel en alleen naar de belangen van Amsterdammers gekeken – het landelijk perspectief speelde geen rol. Er is geen inmenging vanuit het landelijk bestuur of de partijtop geweest: de commissie heeft zonder last en vrij naar eigen geweten kunnen werken. De hoofdplicht die vanuit het bestuur van de Amsterdamse afdeling is gegeven: 'maak werk van een nieuw sociaal contract voor Amsterdam'.

Op de algemene ledenvergadering van 23 november 2021 is dit verkiezingsprogramma voorgelegd aan de leden van het CDA in Amsterdam.

De programmacommissie bestond uit de volgende leden:

- Ruth Engels, economisch adviseur gemeente Amsterdam
- Erik van Geijn, gepensioneerd econoom
- Ewoud Poerink (voorzitter), coach/trainer politieke dilemma's
- Anna Schröder (secretaris), VU-student Internationaal Technologierecht
- Timo Terlouw, docent Economie op het vmbo
- Max ten Velden, adviseur public relations
- Eric Wierda, cardioloog
- Rogier Havelaar, namens de CDA-fractie in de gemeenteraad

- Gregor Rossen, namens het CDA-bestuur Amsterdam